

I. ȘTIRI PE SCURT

Integrare Europeană

- Prim-Ministrul Vlad FILAT a Avut o Întrevedere cu Baronesa Emma NICHOLSON, Membră a Camerei Lorzilor din Parlamentul de la Londra. Serviciul de Presă al Guvernului. 12.12.2009.
- Miniștrii de Externe ai Statelor UE și Statelor Parteneriatului Estic s-au Întâlnit la Bruxelles. Serviciul de Presă al MAEIE. 9.12.2009.
- Guvernul R.Moldova va Negocia cu Uniunea Europeană Acordul de Comerț Liber Comprehensiv. Interlic. 6.12.2009.
- UE a Deblocat Prima Tranșă Destinată Moldovei în Cadrul Asistenței Bugetare în Domeniul Apei. Interlic. 02.12.2009.
- A Avut Loc Prima Sedință a Comisiei Naționale pentru Implementarea Planului Individual de Acțiuni al Parteneriatului RM – NATO în Noua Componentă. Serviciul de Presa al MAEIE. 30.11.2009.
- UE Sprijină Autoritățile Moldovenești în Implementarea Reformelor. Interlic. 27.11.2009.
- Ministrul Iurie Leancă a Avut o Intrevedere cu Comisarul European Benita Ferrero Waldner. Serviciul de Presa al MAEIE. 27.11.2009.
- Uniunea Europeana Este Dispusă sa Majoreze Numărul Proiectelor din Domeniul Energetic ce Vor Fi Realizate R.Moldova, in Următorii Doi Ani. Interlic. 25.11.2009.
- La Bruxelles Au Fost Evaluate Rezultatele Implementării Parteneriatului de Mobilitate RM-UE. Interlic. 24.11.2009.
- Parlamentul European și APCE Va Acorda Asistență Legislativului Moldovean. Interlic. 24.11.2009.
- Moldova Inițiază Negocieri cu UE asupra Noului Acord. Info-Prim-Neo. 18.11.2009.
- Banca Mondială a Semnat Primul Acord de Finanțare cu Noua Guvernare. Interlic. 17.11.2009.

România – Republica Moldova

- Vlad Filat a Avut Astăzi o Intrevedere cu Traian Băsescu. Interlic. 10.12.2009
- Guvernul Român va Acorda Chișinăului Sprijin Financiar Nerambursabil de 100 Milioane Lei Românești (circa 24 mil. euro). Interlic. 25.11.2009.
- Guvernul a Aprobat Acordul Privind Micul Trafic la Frontiera. Info-Prim-Neo. 19.11.2009.
- Emil Boc a Dispus Redactarea Actelor Normative Necesare Aplicării Acordurilor Bilaterale Semnate cu Moldova. Interlic. 19.11.2009.

Ucraina – Republica Moldova

- Vlad Filat a Avut o Intrevedere cu Iulia Timoșenko. Interlic. 9.12.2009.
- Vlad Filat: Tratatul privind Delimitarea Frontierei Moldo-Ucrainene, Chiar Dacă nu a Fost Semnat de Actuala Guvernare, Urmează să Fie Deplinit. Interlic. 6.12.2009.
- La Kiev, au Avut Loc Consultări Moldo-Ucrainene. Serviciul de Presa al MAEIE. 30.11.2009.
- Moldova și Ucraina au Convenit Asupra Lucrărilor de Demarcare a Frontierei. Interlic. 30.11.2009.

Rusia – Republica Moldova

- Cea de-a 11-a ședința a Comisiei interguvernamentale moldo-ruse pentru colaborare economica se va desfășura în februarie 2010 la Chisinau. Interlic. 13.12.2009
- Prim-Ministrul Vlad FILAT a Avut Astăzi o Intrevedere cu Vladimir PUTIN, Prim-Ministrul Federației Ruse, la Ialta, unde cei Doi au Participat la Reuniunea Consiliului Șefilor de Guverne al Comunității Statelor Independente. Serviciul de Presa al Guvernului. 20.11.2009

SUA – Republica Moldova

- Chișinăul Vrea un Acord de Parteneriat Strategic cu SUA. Info-Prim-Neo. 11.12.2009
- Programul Compact pentru Moldova va fi Semnat în Ianuarie la Washington. Interlic. 01.12.2009.

Conflictul Transnistrean

- Membri ai ONG din Regiunea Transnistreană Sunt Intimidați de Autoritățile Separatiste. Info-Prim-Neo. 14.12.2009.
- Comisia Unificată de Control nu Poate Găsi un Compromis. Info-Prim-Neo. 25.11.2009.

- **Comisia Unificată de Control nu Poate Găsi un Compromis. Info-Prim-Neo. 25.11.2009.**
- **Dan Russel: SUA Vor Susține Moldova în Găsirea unei Soluții Viabile pentru Problema Transnistreană. Interlic. 19.11.2009.**
- **Secretarul de Stat al României a Discutat la Washington cu Negociatorul American în Formatul 5+2 Privind Soluționarea Conflictului Transnistrean. Interlic. 17.11.2009.**

II. OPINII, COMENTARII, INTERVIURI

1. **Interviu cu Victor Chirilă: Relațiile moldo-europene: de la creditul de încredere la reforme și integrare. Radio Europa Liberă. 20.11.2009.**
2. **Interviu cu Andrei Popov: Premise foarte bune pentru relații de parteneriat strategic cu Ucraina. Radio Europa Liberă. 30.11.2009.**
3. **Interviu cu Nicu Popescu: Consecințele Tratatului de la Lisabona pentru Moldova. Radio Europa Liberă. 02.12.2009.**
4. **Interviu cu Vlad Filat: Discuții pragmatice cu Iulia Timoșenco și Vladimir Putin. Radio Europa Liberă. 20.11.2009.**
5. **Interviu cu Oazu Nantoi: Tiraspol: Smirnov a pierdut monopolul asupra puterii. Radio Europa Liberă. 19.11.2009.**
6. **Interviu cu Excelența Sa Krzysztof Suprowicz: Succesul aspirațiilor de integrare europeană depind de R. Moldova. Infotag. 25.11.2009.**
7. **"Planul Belkovsky" - diversiune, idee demagogică, prelungire a planului Kozak. Radio Europa Liberă. 30.11.2009.**

I. ȘTIRI PE SCURT

- 30 noiembrie* Domnul Andrei Popov, Viceministru al Afacerilor Externe și Integrării Europene, a participat la consultările moldo-ucrainene la nivel de viceministri ai Afacerilor Externe, care au avut loc recent la Kiev
- 02 decembrie* La Atena, Iurie Leancă a avut întrevederi bilaterale cu Miniștri de Externe din mai multe țări membre ale OSCE
- 09 decembrie* Delegația Republicii Moldova, condusă de Viceprim-ministrul Iurie Leancă, Ministru al Afacerilor Externe și Integrării Europene, a participat la Bruxelles la prima reuniune a miniștrilor afacerilor externe ai Uniunii Europene și ai statelor Parteneriatului Estic. Participanții au evaluat procesul de implementare a Parteneriatului Estic de la etapa lansării acestuia la 7 mai, la Summit-ul UE de la Praga, și au identificat liniile directorii pe termen scurt și mediu.
- 10 decembrie* Prim-ministrul Vlad FILAT a avut astăzi o întrevedere cu Angela MERKEL, Cancelar federal al Republicii Federale Germane, în cadrul lucrărilor Congresului Partidului Popular European din orașul german Bonn

Integrare Europeană

- **Prim-Ministrul Vlad FILAT a Avut o Întrevedere cu Baronesa Emma NICHOLSON, Membră a Camerei Lorzilor din Parlamentul de la Londra. Serviciul de Presă al Guvernului. 12.12.2009.**

La întrevedere a participat și vice-premierul Iurie LEANCĂ, ministru al Afacerilor Externe și Integrării Europene. Discuția s-a axat pe situația în care se află Republica Moldova, măsurile ce trebuiesc întreprinse pentru apropierea de standardele europene, respectarea drepturilor omului și combaterea traficului de ființe umane. Emma NICHOLSON a spus că este gata să ofere ajutor Republicii Moldova în însușirea aquis-ului comunitar, precizând că este necesară lansarea unor programe de informare pentru tineri privind Uniunea Europeană. "Puteți conta pe ajutor și în ceea ce ține de combaterea traficului de ființe umane, în special de femei și copii", a specificat Emma NICHOLSON. Baronesa a vorbit despre necesitatea reluării activității Grupului de nivel înalt pentru copiii din

Republica Moldova și lansarea mai multor programe umanitare destinate susținerii copiilor aflați în dificultate. Prim-ministrul Vlad FILAT a mulțumit baronesei Emma NICHOLSON pentru atitudinea pe care o are față de Republica Moldova. „Vă sîntem recunoscători pentru implicarea de care dați dovadă și pentru dorința de a ajuta Republica Moldova”, a precizat Vlad FILAT. Premierul a spus că Guvernul Republicii Moldova întreprinde mai multe acțiuni în vederea combaterii traficului de ființe umane, menționînd în context susținerea acordată de Guvernul SUA în acest domeniu. Vlad FILAT a comunicat că discuțiile pe marginea respectării drepturilor omului și contracarării traficului de ființe umane vor continua și în cadrul vizitei pe care o va efectua în SUA în luna ianuarie, 2010. <http://gov.md/>

- **Miniștrii de Externe ai Statelor UE și Statelor Parteneriatului Estic s-au Întîlnit la Bruxelles. Serviciul de Presă al MAEIE. 9.12.2009.**

Delegația Republicii Moldova, condusă de Viceprim-ministrul Iurie Leancă, Ministru al Afacerilor Externe și Integrării Europene, a participat la Bruxelles la prima reuniune a miniștrilor afacerilor externe ai Uniunii Europene și ai statelor Parteneriatului Estic. Participanții au evaluat procesul de implementare a Parteneriatului Estic de la etapa lansării acestuia la 7 mai, la Summit-ul UE de la Praga, și au identificat liniile directorii pe termen scurt și mediu. Vicepremierul Iurie Leancă a subliniat angajamentul valorificării plenare de către Republica Moldova a oportunităților oferite de Parteneriatul Estic, concentrându-le pe susținerea procesului de realizare a reformelor interne. Șeful diplomației moldovenești a evidențiat, în cadrul discuției, obiectivul principal al Guvernului Republicii Moldova - negocierea Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană, care să prevadă concomitent stabilirea unui spațiu de comerț liber și aprofundat. Totodată Vicepremierul a menționat prioritățile cooperării multilaterale în cadrul Parteneriatului Estic, care vizează domeniul liberei circulații a persoanelor, reglementării comerciale, eficienței și securității energetice, consolidării capacităților instituționale ale autorităților publice centrale și locale. Pe parcursul vizitei sale la Bruxelles, Ministrul Leancă a avut un șir de întrevederi bilaterale cu omologii săi din Germania, Suedia, Polonia, Portugalia și statelor implicate în Parteneriatul Estic. Iurie Leancă a evidențiat, în cadrul discuției, prioritățile politicii de integrare europeană a Republicii Moldova, accentuând necesitatea facilitării regimului de vize cu Uniunea Europeană. [...] <http://www.mfa.gov.md/comunicate-presa-md/478566/>

- **Guvernul R.Moldova va Negocia cu Uniunea Europeană Acordul de Comerț Liber Comprehensiv. Interlic. 6.12.2009.**

Ministerul Economiei a elaborat Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la instituirea Grupului de lucru pentru lansarea și negocierea Acordului de Comerț Liber Comprehensiv și Aprofundat dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană. Ministerul Economiei a elaborate Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la instituirea Grupului de lucru pentru lansarea și negocierea Acordului de Comerț Liber Comprehensiv și Aprofundat dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană. Proiectul a fost elaborat drept urmare a reuniunii Subcomitetului I Republica Moldova -Uniunea Europeana „Comerț și Investiții” care a avut loc la 20 noiembrie 2009, desfășurată la Chișinău. Membrii reuniunii s-au expus pentru sporirea ponderii UE ca partener comercial principal al Republicii Moldova, precum și pentru necesitatea implementării standardelor europene în domeniile vamal, protecției proprietății intelectuale și achizițiilor publice. Referitor la relațiile comerciale moldo-comunitare, părțile au apreciat evoluțiile din anii precedenți, menționînd, de asemenea, valorificarea Preferințelor Comerciale Autonome precum și necesitatea dezvoltării și aprofundării cooperării economice dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană. Drept rezultat a discuțiilor purtate, s-a remarcat reiterarea disponibilității Uniunii Europene de a lansa

negocieri cu Republica Moldova, începînd cu anul 2010, asupra unui Acord de Liber Schimb Comprehensiv și Aprofundat între acestea, ca bază servind studiul de fezabilitate care a avut drept scop evaluarea potențialului impact economic al unui acord de liber schimb între Moldova și UE. [...] www.interlic.md/2009-12-06/guvernul-r-moldova-va-negocia-cu-uniunea-europeana-acordul-de-comertz-liber-comprehensiv-13418.html

- **UE a Deblocat Prima Tranșă Destinată Moldovei în Cadrul Asistenței Bugetare în Domeniul Apei. Interlic. 02.12.2009.**

Uniunea Europeană a deblocat prima tranșă de 15 milioane euro destinată Republicii Moldova în cadrul asistenței bugetare în domeniul apei. Programul, în valoare totală de 45 milioane euro, va fi implementat în perioada 2009 - 2012. Obiectivul principal al acestui Program de Sprijin al Politicilor Sectoriale este de a susține Moldova în implementarea reformelor în domeniul apei potabile și a canalizării, prin livrarea finanțării și asistenței tehnice pentru activități prioritare, de mare relevanță pentru populația și mediul Republicii Moldova, precum și de a ajuta la combaterea celor mai grave forme de poluare a apei potabile. Sprijinul UE va fi cea mai mare finanțare nerambursabilă destinată sectorului apei (inclusiv sub-sectoarelor apei potabile, canalizare și apei menajere) al Republicii Moldova în perioada 2009-2011. Introducerea standardelor de calitate ale UE va fi promovată pe tot parcursul programului. Acestea urmează să fie demonstrate în cadrul unui proiect pilot în raionul Nisporeni, implementat în parteneriat cu o agenție certificată de dezvoltare dintr-un stat membru al UE. Aceasta este a treia operație de asistență bugetară oferită Moldovei de către Uniunea Europeană alături de Programele de Asistență Bugetară pentru Politicile în Sectorul Social (21 milioane euro) și cel al Ocrotirii Sănătății (46,6 milioane euro). www.interlic.md/2009-12-02/ue-a-deblocat-prima-transha-destinata-moldovei-in-cadrul-asistentzei-bugetare-in-domeniul-apei-13345.html

- **A Avut Loc Prima Sedință a Comisiei Naționale pentru Implementarea Planului Individual de Acțiuni al Parteneriatului RM – NATO în Noua Componentă. Serviciul de Presa al MAEIE. 30.11.2009.**

La Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene a avut loc prima ședință a Comisiei Naționale pentru implementarea Planului Individual de Acțiuni al Parteneriatului Republica Moldova – NATO (IPAP) în noua componentă. În calitate sa de Președinte al Comisiei, dl Iurie Leancă, Viceprim-ministru, Ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene, a făcut o evaluare de sinteză a situației actuale privind implementarea Planului care prevede reformarea și modernizarea sectorului de securitate și apărare, aprofundarea cooperării cu structurile și instituțiile europene și euro-atlantice, promovarea reformelor democratice în diferite domenii, consolidarea controlului democratic al forțelor armate ș.a. Ministrul a constatat că, spre regret, până în prezent mai mult a fost mimată realizarea Planului. Această abordare confuză a adus prejudicii imaginii Republicii Moldova ca partener predictibil și demn de încredere al Alianței. Vorbind despre cooperarea țării noastre cu NATO, el a remarcat că în societate sunt perpetuate anumite stereotipuri despre această organizație, alimentate și de lipsa unor surse de informație veridică și imparțială despre valorile și scopurile Alianței Nord-Atlantice [...] www.mfa.gov.md/comunicate-presa-md/478430/

- **UE Sprijină Autoritățile Moldovenești în Implementarea Reformelor. Interlic. 27.11.2009.**

Aflată în vizită de lucru la Bruxelles, delegația Republicii Moldova condusă de Natalia Gherman, Viceministru al Afacerilor Externe și Integrării Europene, a participat la reuniunea Troicii COPS UE-Moldova. Potrivit Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, agenda reuniunii a inclus aspecte privind abordarea

evoluțiilor pe plan intern, dialogul cu UE, procesul de reglementare a problemei transnistrene și cooperarea cu EUBAM. Reprezentanții Uniunii Europene au apreciat acțiunile întreprinse de noul Guvern în vederea inițierii realizării priorităților programului de guvernare atât sub aspectul asigurării reformării instituțiilor statului, cât și cel economico-social, un rol important revenindu-i asistenței pe care UE o va acorda RM în volum sporit în timpul apropiat. Președinția suedeză a dat asigurări privind determinarea UE de a sprijini direcționat și consecvent autoritățile moldovenești în implementarea durabilă a reformelor interne bazate pe principiile și standardele europene. În viziunea RM, viitorul cadru legal de cooperare cu Uniunea Europeană în forma Acordului de Asocierie trebuie să vizeze prioritar apropierea consolidată de UE prin redimensionarea dialogului politic, formarea unei zone de liber schimb, extinderea colaborării sectoriale și subordonarea contactelor în domeniul justiției și afacerilor interne obiectivului liberalizării regimului de vize. Reglementarea problemei transnistrene prin participarea activă la negocierile în formatul 5+2 și susținerea măsurilor de consolidare a încrederii reprezintă în egală măsură o prioritate a cooperării UE cu Republica Moldova. [...]www.interlic.md/2009-11-27/ue-sprijiina-autoritatizile-moldoveneshti-in-implementarea-reformelor-13282.html

- **Ministrul Iurie Leancă a Avut o Întrevedere cu Comisarul European Benita Ferrero Waldner. Serviciul de Presa al MAEIE. 27.11.2009.**

Dl Iurie Leancă, Viceprim-ministru, Ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene, a avut o întrevedere cu dna Benita Ferrero Waldner, Comisar European pentru Relații Externe și Politica de Vecinătate, aflată în vizită de lucru în țara noastră. În cadrul discuțiilor purtate cu această ocazie, a fost evaluată actuala stare a relațiilor dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană și s-a discutat despre orizonturile de așteptare ale țării noastre în perioada imediat următoare. Dl Iurie Leancă s-a referit la eforturile depuse de Guvern în vederea avansării spre atingerea standardelor europene și a accentuat importanța sprijinului politic și financiar din partea UE în realizarea acestor obiective. Ministrul a subliniat, în context, că RM va depune toate eforturile pentru valorificarea oportunităților oferite de Parteneriatul Estic și de alte instrumente din cadrul UE. Interlocutorii au examinat evoluțiile în dosarul transnistrean și au salutat prelungirea pentru următorii doi ani a mandatului misiunii EUBAM. www.mfa.gov.md/comunicate-presa-md/478392/

- **Uniunea Europeana Este Dispusă sa Majoreze Numărul Proiectelor din Domeniul Energetic ce Vor Fi Realizate R.Moldova, în Următorii Doi Ani. Interlic. 25.11.2009.**

Programul "INOGATE", finanțat de către Uniunea Europeana, este dispus sa majoreze numărul proiectelor din domeniul energetic ce vor fi realizate in Republica Moldova în următorii doi ani. Afirmatia aparține liderului grupului de experți al secretariatului tehnic „INOGATE”, Kiriakos Morfis, și a fost efectuată miercuri, 25 noiembrie, în cadrul unui seminar informativ organizat în colaborare cu ministerul Economiei. La seminar au participat conducătorii centralelor electrice cu termoficare, rețelelor electrice de distribuție, întreprinderea „Moldelectrica”, S.A. "Termocom", Compania „Moldova-Gaz”, reprezentanții organizațiilor publice precum și a instituțiilor financiare internaționale - Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare și Banca Mondiala. Scopul seminarului a fost informarea reprezentanților sectorului energetic din Republica Moldova, cu activitățile "INOGATE" și despre suportul tehnic ce poate fi obținut prin intermediul proiectelor curente și viitoare ale Programului. [...]www.interlic.md/2009-11-25/uniunea-europeana-este-dispusa-sa-majoreze-numarul-proiectelor-din-domeniul-energetic-ce-vor-fi-real-13231.html

- **La Bruxelles Au Fost Evaluate Rezultatele Implementării Parteneriatului de Mobilitate RM-UE. Interlic. 24.11.2009.**

Comisia Europeană a salutat determinarea autorităților moldovenești de a utiliza oportunitățile oferite de Parteneriatul de Mobilitate pentru a complementa și susține eforturile Guvernului în avansarea spre liberalizarea regimului de vize. În cadrul celei de-a II-a Reuniuni de nivel înalt a Parteneriatului de Mobilitate, desfășurată la 23 noiembrie la Bruxelles, Comisia a apreciat angajamentul Guvernului RM în asigurarea unei coordonări eficiente la nivel național a tuturor prevederilor Parteneriatului de Mobilitate prin crearea Comisiei de monitorizare a Implementării Declarației Comune a Parteneriatului de Mobilitate și a reiterat necesitatea consolidării transparenței, cooperării și coordonării din partea tuturor actorilor implicați, inclusiv din partea statelor membre ale UE. În calitate de rezultate notorii, au fost menționate proiectele în domeniul consolidării capacităților autorităților naționale în vederea preluării celor mai bune practici și standarde europene în domeniul migrațional și de azil, dezvoltarea proiectelor privind reîntoarcerea voluntară și reintegrarea lucrătorilor migranți pe piața de muncă națională, dezvoltarea pieții muncii și consolidării legăturilor cu diaspora moldovenească, precum și în domeniul managementului frontierei și securității documentelor. [...] www.interlic.md/2009-11-24/la-bruxelles-au-fost-evaluate-rezultatele-implementarii-parteneriatului-de-mobilitate-rmue-13198.html

- **Parlamentul European și APCE Va Acorda Asistență Legislativului Moldovean. Interlic. 24.11.2009.**

Proiectul are drept scop atât consolidarea capacităților funcționale pentru organizarea eficientă a Parlamentului Republicii Moldova, în special modul de organizare și funcționare a Aparatului Parlamentului, procesul de luare a deciziilor, precum și modalitatea de funcționare a comisiilor parlamentare, cât și redresarea necesităților tehnice ale Parlamentului. Despre acest lucru a discutat Președintele Parlamentului Mihai Ghimpu în cadrul unei întrevederi cu experții Secretariatului Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, Willem Hendrik de Beaufort și Olga Kostenko. Experții Secretariatului Adunării Parlamentare a Consiliului Europei au exprimat disponibilitatea instituției pe care o reprezintă în acordarea susținerii necesare pentru soluționarea problemelor cu care se confruntă Republica Moldova în modernizarea și democratizarea societății. După o serie de întrevederi planificate pentru zilele următoare, inclusiv cu reprezentanți ai societății civile, experții vor prezenta un șir de recomandări Secretariatului Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, care vor fi incluse ulterior într-un proiect menit să ofere asistență Republicii Moldova în promovarea democrației parlamentare. Președintele Parlamentului Mihai Ghimpu a adus mulțumiri pentru interesul constant manifestat de APCE pentru republica noastră, pentru intențiile de a contribui la consolidarea capacităților funcționale ale Parlamentului, precizând că Republica Moldova își dorește valorificarea experienței Consiliului Europei. <http://www.interlic.md/2009-11-24/13192-13192.html>

- **Moldova Inițiază Negocieri cu UE asupra Noului Acord. Info-Prim-Neo. 18.11.2009.**

Moldova inițiază, în ianuarie 2010, negocieri cu UE asupra noului acord. Un decret în acest sens a fost semnat de președintele interimar al țării, spicherul Mihai Ghimpu. „Negocierea și semnarea noului acord cu UE va permite autorităților Republicii Moldova să intensifice cooperarea moldo-comunitară în domeniile de interes strategic, precum și să consolideze capacitățile administrative și cadrul instituțional”, se spune într-un comunicat de presă, emis de Parlament. În mai 2008, UE a precizat că „este pregătită să înceapă reflecțiile asupra unui nou acord cu Moldova, care să depășească Acordul de Parteneriat și Cooperare”. Acesta vizează majoritatea domeniilor tradiționale de cooperare, inclusiv dialogul politic, comerțul cu bunuri și servicii, afaceri, investiții etc. Acordul a intrat în vigoare la 1 iulie 1998, pentru 10 ani. Ulterior a fost prelungit automat pe un termen nelimitat. În prezent, Moldova beneficiază de Preferințe Comerciale Autonome Adicionale. Pentru a realiza o integrare economică mai

profundă, noul acord ar trebui să stipuleze stabilirea, la o etapă mai târzie, a Zonei de comerț liber, care să includă accesul la piața bunurilor, serviciilor și investițiilor, angajamente substanțiale obligatorii cu privire la apropierea treptată de acquis-ul comunitar și cooperare economică în vederea integrării treptate în economia UE. Guvernul R. Moldova a luat act de Mandatul și proiectul Acordului, printr-o hotărâre din 13 noiembrie 2009, și a dispus prezentarea documentelor necesare pentru inițierea negocierilor. www.info-prim.md/?a=10&nD=2009/11/18&ay=27126

- **Banca Mondială a Semnat Primul Acord de Finanțare cu Noua Guvernare. Interlic. 17.11.2009.**

Ministrul Finantelor Veaceslav Negruța și Directorul de Tara al Bancii Mondiale, Melanie Marlett, au semnat la 17 noiembrie, Acordul privind finanțarea aditionala a Proiectului de ameliorare a competitivitatii. Acordul prevede alocarea a 15,4 mln. DST (Drepturi Speciale de Tragere), ceea ce este echivalentul a circa 24 mln. dolari SUA. Finanțarea suplimentara are ca obiectiv ameliorarea competitivitatii intreprinderilor autohtone prin intermediul: liniei de credit, directionate prin bancile comerciale calificate, pentru finanțarea investitiilor capitale si a necesitatilor de mijloace circulante ale intreprinderilor orientate la export; extinderea co-finanțarii, in scopul ridicării nivelului profesional al angajaților, implementarea metodelor moderne de gestionare a afacerii, implementarea produselor noi. Rezultatul primar scontat al finanțarii suplimentare este imbunatatirea accesului sectorului privat la finanțare si servicii de dezvoltare a afacerii. Rezultatul secundar preconizat este imbunatatirea capacitatii de creditare pe termen lung a intreprinderilor locale de catre bancile comerciale. Veaceslav Negruța a multumit Bancii Mondiale pentru faptul ca a dat curs solicitării Guvernului Republicii Moldova de a acorda finanțare suplimentara pentru Proiectul de ameliorare a competitivitatii. "Acest proiect este unul foarte reusit, iar primele rezultate deja au fost simțite de antreprenorii din Republica Moldova. Sintem siguri ca acest suport financiar va duce la rezultate si mai bune", a spus ministrul. www.interlic.md/2009-11-17/banca-mondiala-a-semnat-primul-acord-de-finanzare-cu-noua-guvernare-13018.html

România – Republica Moldova

- **Vlad Filat a Avut Astăzi o Intrevedere cu Traian Băsescu. Interlic. 10.12.2009**

In cadrul întrevederii cu președintele României, au fost abordate aspecte ce țin de realizarea înțelegerilor la care cei doi oficiali au ajuns în timpul vizitei întreprinse de Prim-ministrul Republicii Moldova la București în perioada 13-14 noiembrie. În cadrul acelei întrevederi s-a convenit asupra urgentării punerii în aplicare a Acordului privind micul trafic la frontieră, deschiderea consulatelor României la Cahul și Bălți și a Republicii Moldova la Iași, deschiderea cât mai curînd posibilă a podului Rădăuți–Lipcani etc. Traian Băsescu s-a referit și la decizia autorităților române de a acorda un sprijin umanitar de urgență Republicii Moldova în vederea prevenirii îmbolnăvirilor cu virusul gripal pandemic. Prim-ministrul a mulțumit României pentru acest ajutor. Vlad Filat l-a felicitat pe Traian Băsescu cu succesul electoral înregistrat în alegerile prezidențiale din România. Intrevederile au avut loc în orașul german Bonn, unde Vlad Filat participă la lucrările Congresului Partidului Popular European. <http://www.interlic.md/2009-12-10/vlad-filat-a-avut-astazi-o-intrevedere-cu-traian-basescu-13538.html>

- **Guvernul Român va Acorda Chișinăului Sprijin Financiar Nerambursabil de 100 Milioane Lei Românești (circa 24 mil. euro). Interlic. 25.11.2009.**

Membrii Guvernului român în exercițiu vor depune la Parlament pentru a fi dezbătută, în regim de urgență, o inițiativă legislativă privind acordarea unor ajutoare Republicii Moldova. Astfel, va fi acordat sprijin financiar nerambursabil în valoare de 100 milioane lei. Fondurile provin din bugetul de stat prin bugetul Ministerului

Afacerilor Externe. De asemenea, România va mai acorda Republicii Moldova un ajutor de urgență constând în 400.000 de doze de vaccin cu tulpină pandemică. Anunțul a fost făcut de purtătorul de cuvânt al Guvernului, Ioana Muntean. www.interlic.md/2009-11-25/guvernul-rom-n-va-acorda-chishinaului-sprijin-financiar-nerambursabil-de-100-milioane-lei-rom-neshti-13239.html

- **Guvernul a Aprobat Acordul Privind Micul Trafic la Frontiera. Info-Prim-Neo. 19.11.2009.**

Guvernul a aprobat Acordul privind micul trafic la frontieră, semnat la 23 noiembrie, la București, de către premierul Vlad Filat și prim-ministrul în exercițiu al României Emil Boc. Acordul urmează să intre în vigoare la 30 zile după încheierea procedurilor interne de ratificare de către legislativele ambelor țări. Documentul presupune că moldovenii situați la cel mult 50 km de la hotarul moldo-român vor putea călători fără viză pe o distanță similară în România. Ei vor avea nevoie de pașaport și de un permis special de mic trafic, care va fi eliberat de Ambasada și consulatul României la Chișinău. Permisele vor fi valabile pe un termen cuprins între 2 și 5 ani. De prevederile acordului vor beneficia cetățeni din 651 localități din 18 raioane ale R. Moldova, în total 1,2mln de oameni. <http://www.info-prim.md/?x=24&y=27136>

- **Emil Boc a Dispus Redactarea Actelor Normative Necesare Aplicării Acordurilor Bilaterale Semnate cu Moldova. Interlic. 19.11.2009.**

Premierul României Emil Boc a convocat joi, la Palatul Victoria, o reuniune interministerială de lucru în vederea implementării acordurilor semnate cu Republica Moldova în cursul săptămânii trecute.

Șeful Executivului a dispus ca ministerele implicate să redacteze actele normative necesare aplicării acordurilor bilaterale semnate în vederea facilitării colaborării consulare, politice, economice și sectoriale dintre cele două state. În domeniul consular, este prioritară aplicarea Acordului privind micul trafic la frontieră. Astfel, în cursul reuniunii de astăzi, primul-ministru Emil Boc a solicitat experților din ministere să colaboreze cu consiliile județene din zona de graniță, în vederea aplicării prevederilor asumate. Șeful Executivului a solicitat experților să țină cont în redactarea acestui act normativ de toate implicațiile aplicării acestui acord, inclusiv în contextul viitoarei intrări a României în zona Schengen. Comitetul ministerial a luat în discuție și posibilitatea acordării de către România Republicii Moldova a unui număr de 400.000 de doze de vaccin gripal cu tulpină pandemică, urmând să fie dispuse detaliile acestei donații. <http://www.interlic.md/2009-11-19/emil-boc-a-dispus-redactarea-actelor-normative-necesare-aplicarii-acordurilor-bilaterale-semnate-cu-13075.html>

Ucraina – Republica Moldova

- **Vlad Filat a Avut o Întrevedere cu Iulia Timoșenko. Interlic. 9.12.2009.**

Prim-ministrul Vlad Filat a avut astăzi o întrevedere cu Iulia Timoșenko, Prim-ministru al Ucrainei. Întrevederea a avut loc în cadrul vizitei pe care Prim-ministrul Vlad Filat o întreprinde în aceste zile în Germania, unde participă la lucrările Congresului Partidului Popular European. Cei doi premieri au discutat despre implementarea acțiunilor asupra cărora au convenit în timpul precedentei întrevederi, ce a avut loc la Yalta la data de 20 noiembrie, curent. Vlad Filat și Iulia Timoșenko au convenit atunci asupra excluderii barierelor din calea comerțului și a liberei circulații a cetățenilor, asupra reluării activității comisiei inter-guvernamentale mixte etc. Premierii Moldovei și Ucrainei au discutat despre perspectivele de dezvoltare a relațiilor bilaterale în continuare. În context, ei s-au pronunțat pentru continuarea colaborării dintre cele două țări și au menționat necesitatea unor relații bune în interesul cetățenilor. Vlad Filat a avut și un șir de întrevederi neformale cu lideri din țările europene, prezenți la

Congres. Lucrările Congresului vor continua joi, anunță Serviciul de presă al Guvernului. www.interlic.md/2009-12-09/vlad-filat-a-avut-astazi-o-intrevedere-cu-iulia-timoshenko-13525.html

- **Vlad Filat: Tratatul privind Delimitarea Frontierei Moldo-Ucrainene, Chiar Dacă nu a Fost Semnat de Actuala Guvernare, Urmează să Fie Indeplinit. Interlic. 6.12.2009.**

Prim-ministrul a fost însoțit de vicepremierul Iurie Leancă, ministru al Afacerilor Externe și Integrării Europene, de președintele raionului Ștefan Vodă, Valeriu Beril, de conducerea Serviciului Vamal și a Serviciului de Grăniceri. În cadrul întrevederii au fost puse în discuție aspecte legate de porțiunea de traseu Odesa-Reni, cu o lungime de 7,7 km, care trece pe teritoriul satului Palanca. Potrivit Tratatului de delimitare a frontierei moldo-ucrainene și Protocolului adițional, semnate în 1999, această porțiune a trecut în utilizarea părții ucrainene. Oamenii din Palanca l-au informat pe Prim-ministru despre problemele de circulație și de acces la propriile terenuri pe care le au din cauza grănicerilor ucraineni. [...] www.interlic.md/2009-12-06/vlad-filat-tratatul-privind-delimitarea-frontierei-moldoucrainene-chiar-daca-nu-a-fost-semnat-de-act-13422.html

- **La Kiev, au Avut Loc Consultări Moldo-Ucrainene. Serviciul de Presa al MAEIE. 30.11.2009.**

Domnul Andrei Popov, Viceministru al Afacerilor Externe și Integrării Europene, a participat la consultările moldo-ucrainene la nivel de viceministri ai Afacerilor Externe, care au avut loc recent la Kiev. În cadrul discuțiilor au fost abordate aspectele prioritare de pe agenda relațiilor bilaterale, în special, demarcarea frontierei, unele chestiuni legate de proprietate, relansarea activității Comisiei interguvernamentale de cooperare comercial-economică. Consultările au vizat, de asemenea, problema anulării definitive a garanțiilor financiare la trecerea cetățenilor moldoveni peste frontiera ucraineană (actualmente, sistată temporar la solicitarea autorităților moldovenești), precum și cooperarea trilaterală Moldova – Ucraina – UE, inclusiv în cadrul Parteneriatului Estic. Părțile au reiterat disponibilitatea de a soluționa problemele existente în relațiile bilaterale în mod constructiv și pragmatic, ținând cont de interesele ambelor state. <http://www.mfa.gov.md/comunicate-presa-md/478435/>

- **Moldova și Ucraina au Convenit Asupra Lucrărilor de Demarcare a Frontierei. Interlic. 30.11.2009.**

În timpul apropiat Moldova și Ucraina vor demara lucrările de demarcare a sectorului central (transnistrean) al frontierei moldo-ucrainene. Despre aceasta a comunicat luni, serviciul de presă al MAE ucrainean. În cadrul negocierilor desfășurate sâmbătă, 28 noiembrie la Kiev, părțile au convenit să accelereze soluționarea problemelor ce țin de litigiile patrimoniale, prin semnarea în timpul apropiat a unui protocol în acest sens. De asemenea, potrivit serviciului de presă al MAE ucrainean, a fost stabilită înțelegerea privind pașii comuni în direcția păstrării și evoluției ecosistemului din bazinul Nistrului. Totodată, părțile și-au exprimat disponibilitate de a semna acordul privind respectarea drepturilor minorităților naționale. În cadrul discuțiilor au fost abordate aspectele prioritare de pe agenda relațiilor bilaterale, în special, demarcarea frontierei, unele chestiuni legate de proprietate, relansarea activității Comisiei interguvernamentale de cooperare comercial-economică. MAEIE mai menționează că discuțiile au vizat, de asemenea, problema anulării definitive a garanțiilor financiare la trecerea cetățenilor moldoveni peste frontiera ucraineană (actualmente, sistată temporar la solicitarea autorităților moldovenești), precum și cooperarea trilaterală Moldova - Ucraina - UE, inclusiv în cadrul Parteneriatului Estic. Părțile au reiterat disponibilitatea de a soluționa problemele existente în relațiile bilaterale în mod constructiv și pragmatic, ținând cont de interesele ambelor state. www.interlic.md/2009-11-30/moldova-shi-ucraina-au-convenit-asupra-lucrarilor-de-demarcare-a-frontierei-13311.html

Rusia – Republica Moldova

- **Cea de-a 11-a ședință a Comisiei interguvernamentale moldo-ruse pentru colaborare economică se va desfășura în februarie 2010 la Chisinau. Interlic. 13.12.2009**

În cadrul vizitei sale la Moscova, Viceprim-ministrul, ministrul Economiei, Valeriu Lazar a avut o întâlnire bilaterală cu Ministrul Învățământului și Științei al Federației Ruse Andrei Fursenko, co-președintele părții ruse a Comisiei interguvernamentale moldo-ruse pentru colaborare economică. Potrivit RBC, co-președinții au discutat un spectru larg de chestiuni privind extinderea colaborării comercial-economice dintre Moldova și Rusia. În cadrul întrevederii a fost remarcat, căci în ultimul timp s-au înregistrat progrese în eliminarea barierelor din calea accesului produselor alcoolice moldovenești pe piața rusă. Co-președinții comisiei au discutat cooperarea bilaterală în domeniul transportului, energiei, investițiilor, problemele umanitare, subliniind faptul că ambele părți au o voință și angajamentul de a intensifica cooperarea bilaterală. Ultima, cea de-a 10-a ședință a Comisiei interguvernamentale moldo-ruse pentru colaborare economică s-a desfășurat în noiembrie 2008 la Moscova. <http://www.interlic.md/2009-12-13/cea-dea-11a-shedința-a-comisiei-interguvernamentale-moldoruse-pentru-colaborare-economica-se-va-desf-13576.html>

- **Prim-Ministrul Vlad FILAT a Avut Astăzi o Intrevedere cu Vladimir PUTIN, Prim-Ministrul Federației Ruse, la Iași, unde cei Doi au Participat la Reuniunea Consiliului Șefilor de Guverne al Comunității Statelor Independente. Serviciul de Presa al Guvernului. 20.11.2009**

Vladimir PUTIN a menționat că relațiile dintre Federația Rusă și Republica Moldova s-au dezvoltat destul de activ în ultimii ani. Prim-ministrul Federației Ruse a apreciat, în special nivelul ascendent al relațiilor comercial-economice dintre cele două țări. „Am o deosebită plăcere să discut cu Dvs. despre relațiile bilaterale dintre țările noastre”, a declarat Vladimir PUTIN. Vlad FILAT a menționat că Republica Moldova mizează pe pragmatism în relațiile bilaterale. Prim-ministrul a subliniat că Republica Moldova își va îndeplini obligațiunile pe care le are și pe care și le va asuma în viitor. Părțile au abordat tematica eventualității acordării unui credit de către Federația Rusă Republicii Moldova. În context, Prim-ministrul Vlad FILAT l-a informat pe Vladimir PUTIN că Republica Moldova a finalizat negocierile cu Fondul Monetar Internațional și ar putea relua negocierile pe marginea creditului pe care preconizează să-l acorde Federația Rusă, exprimându-și speranța că acestea se vor solda cu succes. În cadrul întrevederii au fost discutate și alte chestiuni, inclusiv și cea cu privire la conflictul transnistrean. www.gov.md

SUA – Republica Moldova

- **Chișinăul Vrea un Acord de Parteneriat Strategic cu SUA. Info-Prim-Neo. 11.12.2009**

Mihai Ghimpu, președintele parlamentului și președinte interimar al R. Moldova, a afirmat că se impune necesitatea semnării unui Acord de parteneriat strategic dintre R. Moldova și Statele Unite ale Americii, un proiect de acord în acest sens a fost deja transmis Ambasadei SUA la Chișinău. Potrivit lui Ghimpu, parteneriatul urmează să aibă ca direcții prioritare consolidarea dialogului politic bilateral, intensificarea colaborării comercial-economice și cooperarea în domeniul securității internaționale. Mihai Ghimpu a făcut aceste declarații în cadrul întrevederii de vineri, 11 octombrie, cu Celeste Wallander, asistent adjunct al Secretarului american al Apărării pentru Rusia, Ucraina și Eurasia. www.info-prim.md/?a=10&nD=2009/12/11&ay=27651

- **Programul Compact pentru Moldova va fi Semnat în Ianuarie la Washington. Interlic. 01.12.2009.**

Semnarea Programului "Compact" pentru Republica Moldova va avea loc la Washington, în a doua jumătate a lunii ianuarie 2010, a anunțat marți, 1 decembrie, ambasadorul SUA la Chișinău Asif J. Chaudhry. El a precizat că documentul va fi semnat de către premierul Vlad Filat și Secretarul de Stat al SUA, Hillary Clinton. „Sunt mândru să fiu un partener al Republicii Moldova în atingerea scopurilor propuse”, a precizat Ambasadorul SUA în Republica Moldova. Ambasadorul american a comunicat că la 30 noiembrie curent, Consiliul de Directori al Corporației Provocările Mileniului a Guvernului SUA a aprobat Programului "Compact" pentru Republica Moldova în valoare de 262 milioane dolari SUA. Asistența va fi acordată sub formă de grant în decursul unei perioade de cinci ani în scopul dezvoltării economice și va contribui la îmbunătățirea infrastructurii de drumuri și la sporirea producerii și comercializării produselor agricole de valoare înaltă. Programul "Compact" include două domenii importante de asistență: agricultură și transport. Proiectul "Tranziția la Agricultură Performantă", în valoare de 102 mln. USD, prevede renovarea a 11 sisteme centralizate de irigare ce vor acoperi o suprafață de peste 15 mii de hectare, iar proiectul "Reabilitarea Drumurilor", estimat la 133 mln. USD, prevede lucrări de reparație a 93 kilometri ai uneia dintre cele mai importante artere din nord-estul Republicii Moldova, Sărăteni - Soroca spre Otaci. Pentru monitorizarea, supravegherea, evaluarea, auditul și administrarea Programului „Compact” vor fi alocate 27 mln. USD. Prim-ministrul a mulțumit Guvernului SUA pentru ajutorul constant și considerabil acordat Republicii Moldova în susținerea dezvoltării economice și consolidarea guvernării democratice. <http://www.interlic.md/2009-12-01/programul-compact-pentru-moldova-va-fi-semnat-in-ianuarie-la-washington-13332.html>

Conflictul Transnistrean

- **Membri ai ONG din Regiunea Transnistreană Sunt Intimidați de Autoritățile Separatiste. Info-Prim-Neo. 14.12.2009.**

Obligativitatea de a fi înregistrate de autoritățile constituționale ale Republicii Moldova, impusă de donatorii externi organizațiilor neguvernamentale din regiunea transnistreană, este calificată de reprezentanții acestora drept un obstacol în calea lor de dezvoltare. Ei s-au pronunțat în acest sens în cadrul Forumului ONG-urilor din Transnistria desfășurat pe 12 – 13 decembrie, la Vadul lui Vodă. Activiștii transnistreni spun că înregistrându-și organizațiile la Chișinău, sunt nevoiți să ducă două contabilități. Tot în calitate de barieră în activitate a fost numită cerința donatorilor de a prezenta proiectele în limba română sau în limba engleză. Printre problemele organizatorice a fost menționată lipsa unui centru de resurse în regiune, necesitatea acreditării granturilor în băncile transnistrene și a ajutoarelor umanitare în vama instalată de autoritățile separatiste. www.info-prim.md/?x=24&y=27674

- **Comisia Unificată de Control nu Poate Găsi un Compromis. Info-Prim-Neo. 25.11.2009.**

Peste mai bine de 3 săptămâni de la reținerea comandantului forțelor de pacificare din partea Chișinăului, colonelul Aurel Fondos, la unul dintre posturile vamale instalate de autoproclematele autorități transnistrene, Comisia Unificată de Control (CUC) nu a putut găsi o modalitate de evitare a unor incidente similare, transmite Info-Prim Neo. Potrivit membrului CUC din partea Chișinăului, Ion Leahu, un compromis nu a putut fi găsit deoarece partea transnistreană propune „prostii gogonate”, iar partea moldovenească pledează pentru schimbări cardinale. Transnistrenii și rușii propun ca reprezentanții structurilor de forță de la Chișinău și Tiraspol să dea indicații clare subalternilor săi privind libera circulație a membrilor CUC și a comandanților militari în zona de securitate. „Cu un an în urmă la toate aceste posturi nelegale transnistrene au fost expediate extrase din actele CUC care stipulează înputernicirile membrilor CUC, comandanților și observatorilor militari, inclusiv la postul unde a fost reținut

colonelul Fondos. Vameșii de acolo sunt la curent cu prevederile respective, dar susțin că se supun doar legislației transnistrene. [...] www.info-prim.md/?x=0&y=27268

- **Dan Russel: SUA Vor Susține Moldova în Găsirea unei Soluții Viabile pentru Problema Transnistreană. Interlic. 19.11.2009.**

„Noi dorim progres în acest domeniu și sîntem deschiși să oferim tot sprijinul de care este nevoie”, a declarat secretarului de stat al Statelor Unite ale Americii, Dan Russel aflat în vizită de documentare în Republica Moldova. Declarația a fost făcută în cadrul întrevederii premierului moldovean Vladimir Filat cu oficialul SUA, la care a participa și Asif J. Chaudhry, Ambasadorul SUA în Moldova. Dan Russel l-a felicitat pe Vladimir Filat cu succesul obținut de Alianța pentru Integrare Europeană, aflată la guvernare, precizând că acest Guvern de coaliție este un exemplu de succes al democrației. „SUA vor continua să ofere sprijin Republicii Moldova și în acest context vine Acordul dintre Corporația Provocările Mileniului și Guvernul Republicii Moldova în valoarea de 262 mil. USD, programele bilaterale de asistență în valoare de 50 mln. USD și Acordul cu Fondul Monetar Internațional, negociat recent la Chișinău”, a spus Dan Russel. Prim-ministrul Vladimir Filat a mulțumit pentru suportul acordat Republicii Moldova de către Guvernul SUA, precizând că Republica Moldova va reuși pe calea democratizării și europenizării. [...] www.interlic.md/2009-11-19/dan-russel-sua-vor-sustzine-moldova-in-gasirea-unei-solutzii-viabile-pentru-problema-transnistreana-13085.html

- **Secretarul de Stat al României a Discutat la Washington cu Negociatorul American în Formatul 5+2 Privind Soluționarea Conflictului Transnistrean. Interlic. 17.11.2009.**

Secretarul de stat pentru afaceri strategice Bogdan Aurescu, aflat într-o vizită de lucru la Washington, a avut la 16 noiembrie 2009, întrevederi cu oficiali americani din cadrul Departamentului de Stat: Pamela Quanrud, adjunct al asistentului pentru Europa de Nord, Europa Centrală și statele baltice al secretarului de stat, Nancy McEldowney, adjunct principal al asistentului pentru afaceri europene al secretarului de stat și Dan Russel, adjunct al asistentului pentru Rusia, Ucraina și Belarus al secretarului de stat și negociatorul american în formatul '5+2' privind soluționarea conflictului transnistrean. Potrivit unui comunicat al MAE român, un loc aparte în cadrul discuțiilor a revenit situației din vecinătatea estică a României, cu accent asupra problematicii Republica Moldova. [...] www.interlic.md/2009-11-17/secretarul-de-stat-al-rom-niei-a-discutat-la-washington-cu-negociatorul-american-in-formatul-52-priv-13037.html

OPINII, COMENTARIIL, INTERVIURI

1. **Interviu cu Victor Chirilă: Relațiile moldo-europene: de la creditul de încredere la reforme și integrare. Radio Europa Liberă. 20.11.2009.**

Președintele interimar Mihai Ghimpu a semnat decretul privind începerea negocierilor cu Uniunea Europeană pentru un nou acord de colaborare. Cum va arăta noul acord și ce reforme va trebui să promoveze Moldova pentru a obține libertățile europene, vom afla un răspuns de la invitatul nostru, Victor Chirilă, directorul executive al Asociației pentru Politică Externă.

Europa Liberă: Dl Chirilă vă rog să ne spuneți cine trebuie să inițieze negocierile și când ar putea ele să înceapă, așa cum e scris în decretul prezidențial?

Victor Chirilă: Negocierile se încep de ambele părți. Știm că am avut unele obstacole de trecut - au avut loc alegerile democratice, s-au normalizat relațiile cu România, a fost exclus acel regim discriminatoriu pentru

cetățenii români de trecere a frontierei noastre și în cele din urmă, a fost posibilă reluarea discuțiilor și a negocierilor cu Uniunea Europeană vizavi de viitorul cadru juridic. Știm deja data, negocierile vor fi începute la 12 ianuarie. Cred că este un lucru bun, deși aș spune un pic întârziat, suntem în urma Ucrainei. S-a pierdut un an prielnic pentru țara noastră. Au fost două președinții ale Uniunii Europene care aveau o atitudine mult mai deschisă față de țara noastră, față de perspectivele de integrare europeană ale țării noastre, și mă refer la președinția cehă și a președinția suedeză. La anul viitor vom avea două președinții care sunt mult mai reticente vizavi de perspectivele extinderii Uniunii Europene și aici mă refer la președinția spaniolă și președinția Belgiei. Ne va fi un pic mai greu în viitorul an.

Europa Liberă: *Dle Chirilă, la ce beneficii ar putea să se aștepte cetățenii simpli de pe urma acestui acord?*

Victor Chirilă: Eu cred că vor fi niște perspective clare în ceea ce privește regimul de vize, ce țină de liberalizarea comerțului cu Uniunea Europeană și aceste beneficii vizează anume întreprinderile noastre economice. Vizavi de facilitarea comerțului cu Uniunea Europeană: suntem o țară care nu are resurse naturale atât de bogate, depindem foarte mult de piețele externe, de exporturile noastre pe piețele externe. Acest viitor acord va crea condiții mult mai prielnice pentru economia țării noastre, pentru relațiile sociale, interumane dintre cetățenii țării noastre și ai Uniunii Europene, ceea ce înseamnă treptat integrarea noastră în spațiul european.

Europa Liberă: *Se spune însă că liberalizarea vizelor și a comerțului sunt scopuri de foarte lungă durată. Ce reforme ar trebui să realizeze Chișinăul ca să convingă Bruxellesul că merită aceste libertăți? Sau e vorba totuși de o decizie politică internă a UE, independentă de voința Chișinăului?*

Victor Chirilă: Într-adevăr, aceste două obiective sunt formulate de Uniunea Europeană ca fiind niște obiective de lungă durată, dar totul depinde de efortul intern al țării noastre, de agenda de reforme pe care Guvernul Republicii Moldova ar urma să o implementeze. Dacă vom reuși să dăm dovadă de seriozitate, de angajament politic coerent, stabil, vom da dovadă de implementarea unor acțiuni concrete pe terenul reformelor, atunci cu siguranță și opinia UE se va schimba treptat. Lucrurile nu sunt statice, ele evoluează. Cred că în paralel cu demararea negocierilor asupra viitorului cadru juridic, efortul principal trebuie să vizeze implementarea reformelor necesare pentru a determina Uniunea Europeană să-și schimbe viziunea asupra perspectivelor de integrare a țării noastre.

Europa Liberă: *Dar există o măsurătoare a acestor reforme, dar mai ales a rezultatelor?*

Victor Chirilă: Cu siguranță viitorul acord de asociere va avea și un plan de acțiuni pentru implementarea sa. Acest plan va conține și o componentă de condiționalitate clar definită. Orice deschidere din partea UE va necesita și progrese pe plan intern. În trecut s-au elaborat foarte multe legi în conformitate cu standardele europene, dar spiritul de implementare a lor a fost departe de cel european; mai mult se aseamăna cu spiritul erei sovietice. Avem nevoie ca atât standardele cât și spiritul viitoarelor legi să coincidă. Vor fi fixați termeni în timp, dar și termeni calitativi care urmează să fie îndepliniți.

Europa Liberă: *Noua putere din Moldova a reușit să obțină un sprijin financiar din partea FMI și al Comisiei Europene în niște condiții mult mai bune decât la vecinii săi sau în țările din regiune. Chișinăul spune că va putea conta pe acest sprijin chiar dacă vom avea criză politică în următorul an de zile. Așa să fie?*

Victor Chirilă: Cu siguranță Chișinăul poate conta pe bunăvoința Uniunii Europene și a instituțiilor financiare internaționale. Trebuie să remarc că sprijinul de până acum este mai degrabă un credit de încredere acordat autorităților actuale. De acum încolo această încredere va depinde de reformele pe care Guvernul va trebui să le

îndeplinească și cred că este necesar cât mai curând posibil să îndeplinească acele reforme, să demonstreze că, nu doar retorica este bună dar și faptele. Eu sunt sigur că autoritățile înțeleg acest lucru.

Este importantă alegerea Președintelui, dar acest lucru reprezintă un obiectiv mult mai larg, ceea ce înseamnă stabilitatea țării, eficiența guvernării, or cred că trebuie de luat în calcul și varianta când Președintele țării nu va putea fi ales din cauza intransigenței PCRM. În acest caz, toate componentele AIE trebuie să se gândească de pe acum la modalitatea de a asigura stabilitatea guvernării în caz de nealegere a Președintelui. În caz contrar, dacă AIE va începe să se ocupe de campania electorală, riscă ca eficiența guvernării să fie pusă sub semnul întrebării și atunci vor fi afectate și mersul negocierilor cu UE și, de asemenea, finanțarea de care ar putea beneficia țara noastră.

Europa Liberă: *Astăzi premierul Vlad Filat ar urma să se întâlnească la Ialta cu premierul rus Vladimir Putin. Există premise pentru restartarea relațiilor moldo-ruse, după cum își propune Chișinăul, și în ce condiții, pentru că Moscova, indiferent de aspirațiile europene ale Moldovei, ne consideră în zona intereselor sale prioritare și strategice?*

Victor Chirilă: Întotdeauna există posibilitatea restartării relațiilor cu Rusia. Totul depinde însă nu doar de dorința noastră, dar și de dorința Federației Ruse. Cred că relațiile cu Rusia este o mare provocare pentru actuala guvernare. Este important ca să se vorbească deschis despre interesele și așteptările noastre, dar în același timp trebuie să fim realiști, trebuie să luăm în calcul și interesele Federației Ruse în regiune. Sigur, probleme ca retragerea trupelor ruse sau problema transnistreană trebuie să fie, cred eu, abordate în ansamblu.

Este nevoie de o retorică cumpătată din partea noastră și de un dialog în care să fie implicate și UE, și SUA. În caz contrar, dacă vom recurge la retorici cu nuanțe de extremă, cu siguranță riscăm doar să provocăm Federația Rusă și să avem o atitudine rece din partea Moscovei. Este nevoie de foarte multă inteligență și imaginație în relația cu Federația Rusă. Nu trebuie să ducem un joc dublu, așa cum a fost dus de precedentă guvernare.

<http://www.europalibera.org/content/article/1883030.html>

2. Interviu cu Andrei Popov: Premise foarte bune pentru relații de parteneriat strategic cu Ucraina. Radio Europa Liberă. 30.11.2009.

Vice-ministrul de externe Andrei Popov: "Soluționarea problemelor bilaterale mărunte va fi un semnal pentru UE că Moldova și Ucraina sunt două state mature"

Europa Liberă: *Domnule Popov, ati efectuat o prima vizita la Kiev in calitate de viceministru de externe, analistii spun ca relatiile moldo-ucrainene ar putea intra in albia normalitatii dupa o mai lunga perioada de timp. Chiar sa fi fost atat de afectata cooperarea bilateral?*

Andrei Popov: Din păcate, de o manieră nefirească au fost raporturile dintre Chișinău și Kiev, la fel ca și cele dintre Chișinău și București, singurii doi vecini pe care îi are RM. În ultimii ani de zile au fost departe de nivelul la care ele trebuie să fie și de nivelul la care ele vor fi aduse de guvernarea Alianței pentru Integrare Europeană, nivel de parteneriat strategic. Scopul vizitei mele la Kiev a fost coordonarea unor consultări bilaterale cu omologul meu, viceministrul de externe al Ucrainei, Constantin Eliseev. Pe marginea întregii problematice a raporturilor moldo-ucrainene și identificarea unor formule de compromis reciproc, avantajos și acceptabil de dezlegare a acestor noduri, care de o manieră foarte nefericită nu ne-au permis să avansăm în ultimii ani de zile și chiar dimpotrivă, în loc ca între Ucraina și Moldova să existe o relație de încredere și cooperare, a fost una de incertitudine.

Europa Liberă: Domnule viceministru, dar de ce au planat această neîncredere și aceste suspiciuni reciproce în relația moldo-ucraineană?

Andrei Popov: Păi, cum să nu planeze dacă de aproape 10 ani, niciun dosar spinos, nici cel legat de marcarea frontierei pe punctele sensibile, nici cel legat de stabilirea raportului de proprietate asupra unor obiecte, nici cele legate de cooperarea sistemului ecologic în bazinul râului Nistru n-au fost dezlegate și în loc ca Moldova și Ucraina să se concentreze pe cooperarea în probleme majore, strategice, unde ele au interese convergente, vorbesc despre reglementarea conflictului transnistrean, despre asigurarea securității energetice, avansarea celor două state în direcția integrării europene și cooperarea regională, noi ne-am împotmolit și tot discutăm despre frontieră, despre proprietate. Moldova până în prezent are pe teritoriul Ucrainei, circa 113 obiective în special sanatorii și diferite edificii pe litoralul Mării Negre, Coblevo, Zatoca, Sergheevca pe care până în prezent n-a reușit să le primească în proprietate.

Europa Liberă: Ce va fi de azi înainte, domnule viceministru?

Andrei Popov: De azi înainte noi încercăm să dezlegăm aceste noduri foarte atent. Nu venim cu soluții revoluționare, dar venim cu o nouă abordare. Arătăm că vrem să identificăm soluții, nu vrem să complicăm și știm să investim într-o relație strategică de viitor. Este un lucru foarte important pentru Moldova să demonstreze că poate să aibă relații nu doar normale, dar foarte bune și cu România, și cu Ucraina și sunt premise foarte bune în acest sens.

Europa Liberă: Haideți să rămânem la cea mai spinoasă problemă de demarcare a frontierei moldo-ucrainene. Despre acest segment pe porțiunea transnistreana care are aproape 450 de km la hotarul moldo-ucrainean să ne spuneti cum e posibil să fie soluționată această problemă dar și în zonele de nord și sud pentru că Alianța pentru Integrare europeană e învinuită că chipurile ar trăda interesele locuitorilor, în deosebi ale celor din Palanca?

Andrei Popov: Să punem punctele pe "i". Moldova și Ucraina, state apărute pe harta Europei după destrămarea Uniunii Sovietice, și-au confirmat frontiera, liniile frontierei, de fapt cele 1 mie 222 de km de la nord la sud, de la Criva, Briceni până la Giurgiulești în sud în 1999 în tratatul cu privire la frontiera de stat. Acest tratat a fost ratificat în vara anului 2001 și promulgat tot atunci și de atunci este un document inter-statal care nu poate fi denunțat.

Europa Liberă: Domnule Popov, dar comuniștii spun că în pofida faptului că în acord se stipulează expres că segmentul transmis este proprietatea Ucrainei pe teritoriul Moldovei, Kievul insistă și asupra trnsmiterii inclusiv a teritoriului de sub autostrada Odessa – Reni.

Andrei Popov: Să nu încurcăm. Vorbim despre demarcare. Atunci în 1999 frontiera a fost delimitată pe hărți, iar de atunci s-a transpus această linie de pe hărți pe teren. În ceea ce privește sectorul nord, 297 de km, acest process a fost finalizat. La fel practic s-a finalizat și sectorul sud pe porțiunea sudică 470 de km cu câteva noduri neconfirmate până la moment, Au avut loc 36 de runde ale comisiei de demarcare și în luna decembrie va avea loc și a 37-a rundă la care cred că vor fi identificate soluții pentru aceste puncte în sud. A rămas un singur segment în care n-au fost instalați stâlpii de frontieră pe teren, este sectorul transnistrean, 450 de km.

Europa Liberă: Domnule viceministru, dar la moment ar trebui să dorească și partea transnistreană să participe la aceste negocieri sau ba?

Andrei Popov: Eu cred că vom găsi o formulă în care reprezentanții regiunii transnistrene să participe la lucrările comisiei mixte bilaterale dintre Moldova și Ucraina așa cum s-a întâmplat și în cazul comisiei de delimitare a frontierei în 1996-98 și probabil participarea observatorilor EUBAM în acest proces, ne va ajuta să găsim o formulă care să permită transpunerea frontierei pe teren, astfel încât întreg perimetrul frontierei Moldovei să fie marcat și este un lucru important și din perspectiva asigurării securității frontierei, dar și în ceea ce privește grăbirea dialogului între Moldova și UE în materie de liberalizare a vizelor. Și securizarea frontierelor este una din condițiile importante în acest sens și cred că cu această voință politică existentă și la Chișinău, și la Kiev, vom găsi o formulă necesară și ne vom mișca și pe acest dosar al demarcării, astfel încât în anul 2010 să finalizăm și Moldova să aibă tot perimetrul frontierei sale cu Ucraina demarcat definitiv.

Europa Liberă: Apropo, ați amintit despre liberalizarea regimului de vize. Până una alta știm că cetățeanul RM care are nevoie să treacă frontiera Ucrainei, trebuia să confirme că are o sumă de bani, pare-se o mie de dolari, ce-i drept partea ucraineană a suspendat temporar acea decizie. Ați abordat subiectul?

Andrei Popov: Categorie și cred că în viitorul cel mai apropiat, poate în viitoarele săptămâni, în cazul în care ne mișcăm și pe alte dosare, acest subiect va fi eliminat definitiv de pe agendă. Hotărârea guvernului Ucrainei a fost introdusă în mai, trebuia să intre în vigoare în august. Ne aducem aminte de intervențiile prim-ministrului Vlad Filat, atunci în calitate sa de lider de opoziție și discuțiile cu partea ucraineană. S-a suspendat, dar am vorbit la Kiev foarte punctual și serios despre eliminarea Moldovei din lista țărilor, cetățenii cărora trebuie să dea dovadă de această sumă și nu vreau să fac declarații hazardate, dar am toate motivele să cred cu tărie că cetățenii moldoveni nu vor trebui nici acum, nici în viitor să prezinte această sumă și că această decizie nu va intra în vigoare. Era vorba despre peste o mie de dolari.

Europa Liberă: S-ar putea ca de azi înainte părțile să nu mai fie prizoniere ale problemelor nesoluționate dintre Chișinău și Kiev?

Andrei Popov: Probleme sunt realmente mărunte. Cum două state, care au atâtea interese convergente și complementare discută ani și ani în șir și-și fac venin și devin suspicioși unii față de alții și nu pot într-adevăr să treacă peste asta, să găsească formule de compromis acceptabile și avantajoase pentru ambele părți, schimbând întreaga atmosferă a acestor relații. Va fi un semnal foarte important și pentru Europa că suntem state mature, care știu să se înțeleagă, nu doar să se certe. Până acum Moldova a demonstrat că știe foarte bine să se certe nu doar cu vecinii, dar și cu alți parteneri. De acum încolo vrem să arătăm că știm să fim previzibili, serioși, să ne apărăm interesele, dar și s-o facem într-o manieră europeană, care înseamnă a căuta compromisuri. Voința politică de care dă dovadă Chișinăul și Kievul, voința politică confirmată și în cadrul întrevederilor dintre președintele Iușenco și conducerea Moldovei, în cadrul vizitei secretarului consiliului de securitate și apărare al Ucrainei, Larisa Bogatâreva în noiembrie, și întrevederile primilor miniștri Filat și Timoșenco la Yalta acum două săptămâni, confirmă acest lucru. Am adus cu mine la Kiev scrisoarea din partea viceprimului ministru Valeriu Lazăr, copreședintele comisiei mixte moldo-ucrainene pentru cooperare economică, în care se explică interesul părții moldovenești de a relua cât mai repede activitatea acestei comisii care nu s-a întrunit de trei ani și jumătate. Și un element personal. Am plecat la Kiev cu mașina și am făcut aproape 100 de km de la punctul de frontieră Platonovo până la magistrala Odesa-Kiev pe un drum din secolul 19, plin de gropi, întunecat, fără marcaje și este o expresie și o reflecție a stării în care s-au aflat relațiile dintre Chișinău și Kiev. Nu știm, n-am știut să ne întărim

parteneriatul și să construim poduri și să atragem investiții. Nu avem nici măcar comunicare aeriană dintre Kiev și Chișinău, este un lucru ieșit din comun și cred că începând cu anul 2010, cu această deschidere și voință politică la Chișinău, lucrurile se vor clădi pe altă bază.

<http://www.europalibera.org/content/article/1891189.html>

3. **Interviu cu Nicu Popescu: Consecințele Tratatului de la Lisabona pentru Moldova. Radio Europa Liberă. 02.12.2009.**

Știrea bună constă, constată Nicu Popescu, în comasarea dosarului extinderii UE cu cel al parteneriatului de vecinătate

Radu Benea: *Moldova și ce înseamnă pentru ea intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona ce va reforma instituțiile europene? L-am întrebat pe invitatul nostru Nicu Popescu, de la Consiliul European pentru Relații Externe, de la Londra, de ce a fost nevoie de o asemenea reformă?*

Nicu Popescu: În fața Uniunii Europene de mai mulți ani stă problema eficientizării procesului de luare a deciziilor, inclusiv în urma extinderii, care a dus numărul de state membre de la 15 la 27. Din perspectiva unui stat ca Republica Moldova trebuie să remarcăm faptul că în UE s-au produs trei schimbări instituționale: în primul rând Herman Van Rompuy a fost numit președintele Consiliului European, acest post presupune că Herman Van Rompuy va coordona poziția statelor membre în probleme ce țin predominant de politica internă. Postul lui Herman Van Rompuy va avea un secretariat destul de mic. Este vorba de 20 sau poate 30 de persoane care îl vor ajuta să-și implementeze acest mandat. Pe plan internațional, influența și vizibilitatea lui va fi probabil destul de redusă. Acest lucru este intenționat.

Radu Benea: *Un alt post, poate mai important din perspectiva unui stat vecin sau partener al Uniunii Europene este cel al ministrului de externe. Prin ce se va deosebi acesta de postul precedent să zicem al înaltului reprezentant pentru politică externă al UE?*

Nicu Popescu: Diferența este că noul reprezentant pentru politică externă, Catherine Ashton va comasa fostul post al lui Javier Solana cu fostul post al Benite Ferrero-Waldner. Astfel, noul reprezentant pentru politică externă va avea mult mai multă influență, un buget mult mai mare, posibilitatea de a coordona politicile economice și de securitate ale UE de o manieră mult mai integrată. Cred că și în Republica Moldova deseori se crează confuzia: cam care este diferența dintre reprezentantul special al UE, Kalman Mizsei și șeful delegației Comisiei Europene, până nu demult Cesare de Montis? Iată că după ratificarea și intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, treptat se va unifica această structură a UE, delegațiile Comisiei Europene vor deveni adevărate ambasade ale UE, și treptat posturile șefilor de delegație vor fi comasate cu posturile reprezentanților speciali, fie în Moldova, fie în Afganistan sau Georgia.

Radu Benea: *Mai există o noutate, comisarul pentru extindere al Uniunii Europene se va ocupa de acum încolo și de politica de vecinătate. Ce semnificații i-ați atribui?*

Nicu Popescu: Cred că anume din această direcție vine știrea cea mai bună pentru Republica Moldova. În linii mari, dosarul politicii europene de vecinătate este comasat cu dosarul de extindere, trimițând un semnal simbolic pe care trebuie să-l apreciem și pe care trebuie să-l remarcăm și anume faptul că, în principiu, s-a acceptat că există paralelisme destul de mari între politica europeană de vecinătate și politica de extindere, și că acest dosar, în care va fi inclusă și Republica Moldova, va fi gestionat de către cehul Stefan Fule. Știm foarte bine că Republica Cehă

este un stat care sprijină deschis și foarte activ ideea extinderii UE către Ucraina și Republica Moldova în primul rând, și cred că aceasta este cea mai bună veste, ce-i drept, simbolică deocamdată.

Radu Benea: *Ce ar putea să schimbe la modul practic faptul că de extindere și vecinătate se va ocupa un singur comisar? O monitorizare mai riguroasă a țărilor ca Moldova, o mai mare deschidere, ce anume?*

Nicu Popescu: Cred că nu trebuie să ne așteptăm la minuni din cauza acestei schimbări instituționale. Viitorul european al unui stat ca Republica Moldova sau Ucraina va depinde, în primul și primul rând, de capacitatea și voința acestui stat de a se europeaniza, de a implementa reformele agreate de Uniunea Europeană, de a moderniza și reforma aceste state, respectând standardele democratice, atrăgând investiții străine, etc. Ceea ce se schimbă în noul context este faptul că și partenerii Moldovei de la Bruxelles s-ar putea să aibă mult mai multă simpatie față de mersul european al Republicii Moldova, decât era cazul până acum. Însă un alt element care nu trebuie subapreciat este faptul că, în Comisia Europeană, aceiași oficiali se vor ocupa atât de extinderea Uniunii Europene spre Balcani – Croația Macedonia, Serbia, cât și față de politica Uniunii Europene față Moldova. Ceea ce cred că va aduce la o asemănare din ce în ce mai mare dintre politica europeană de vecinătate și politica de extindere a Uniunii Europene, deschizând Moldovei mai multe instrumente prin care să se poată apropia de UE, fiind, de facto, un stat care urmează aceeași cale cu Balcanii, chiar dacă, deocamdată nu are o promisiune de a fi inclusă în UE.

Radu Benea: *Dar, în Balcanii de Vest sunt țări ce așteaptă de mai multă vreme la ușa Uniunii, cât de realist este ca Republica Moldova să ajungă într-un pachet, ca să spun așa, cu aceste țări?*

Nicu Popescu: Adevărata bătălie pentru viitorul european al Republicii Moldova nu se face pe niște dosare simbolice precum apartenența sau neapartenența la Balcanii de Vest sau la vecinătatea estică. Adevărata bătălie pentru viitorul european al țării se face în interiorul Moldovei, prin reformele democratice, politice și economice pe care Moldova le va implementa și capacitatea Republicii Moldova de a beneficia de acest context nou și ceva mai pozitiv pe care îl observăm astăzi la Bruxelles.

Radu Benea: *Se spune că după reforma instituțională a UE și aderarea Croației și Islandei va interveni o pauză destul de îndelungată în procesul de extindere a UE...*

Nicu Popescu: Nu cred că ar trebui să ne preocupe foarte mult aceste discuții pentru că procesul de aderare la UE în orice caz durează mai mult decât un deceniu. Dacă ne uităm la un stat precum Cehia sau Ungaria, vom vedea că acestea și-au început procesul de integrare treptat în UE, prin anul 1990-1991, și au aderat la UE în 2004, la spațiul Shenghen în 2007 și la zona Euro vor adera în 2011-2012. Vedem că și pentru un stat ca Cehia și Ungaria, procesul de integrare europeană de la A la Z a durat peste 20 de ani. În cazul Republicii Moldova, cred că cel puțin un deceniu de reforme foarte serioase, foarte sistematice, este cam acea perioadă de care Republica Moldova are nevoie pentru se apropia de ușa UE. Iarăși, este un lucru destul de simbolic faptul că dosarul politicii de vecinătate a fost comasat cu dosarul politicii de extindere și a fost oferit unui stat ca Republica Cehă, care este foarte deschis în favoarea extinderii Uniunii Europene. Nu aş exagera acest sentiment anti-extindere din interiorul UE, aceste sentimente există, dar sunt niște semnale că, probabil, UE devine ceva mai deschisă față de perspectiva unei ulterioare extinderi spre Est decât era acum unu sau doi ani.

Radu Benea: *Până atunci, cât de realist este ca Republica Moldova să obțină un regim de vize sau de comerț liberalizat cu Uniunea Europeană?*

Nicu Popescu: Vă dau doar un singur exemplu: peste 2-3 săptămâni, Uniunea Europeană va elimina necesitatea vizelor pentru Serbia, Muntenegru și Macedonia. Acum un an, dacă cineva ar fi presupus că în decembrie 2009, sârbii, macedonienii și muntenegrenii nu vor avea nevoie de vize pentru a călători în UE, o astfel de declarație ar fi trezit scepticism în majoritatea statelor UE. Însă acest lucru s-a întâmplat, și s-a întâmplat mult mai rapid decât s-a crezut acum un an de zile. Da, astăzi dosarul eliminării vizelor pentru cetățenii moldoveni este destul de dificil. Însă, în momentul în care Republica Moldova își face impecabil temele de acasă, și Republica Moldova știe care sunt aceste teme, or condițiile UE sunt aceleași, atât pentru Republica Moldova, cât și pentru Macedonia sau Serbia. Deci, în momentul în care Moldova își va face impecabil temele de acasă, cred că UE va fi forțată să își respecte acea promisiune, făcută deja, de a elimina vizele pentru Republica Moldova.

Radu Benea: *Primele vizite ale noilor autorități ale Moldovei au fost la Bruxelles. Ieri a devenit cunoscut că premierul Vlad Filat va merge în ianuarie la Washington, unde se va întâlni cu secretarul de stat american, dna Hilary Clinton și va semna un program de asistență gratuită în valoare de 260 de milioane de dolari pentru Republica Moldova. Ce semnificații credeți că s-ar putea desprinde din această vizită, și în general cum credeți că se plasează, noua guvernare de la Chișinău pe plan internațional?*

Nicu Popescu: Cred că nivelul de deschidere și așteptare față de noul Guvern este mult mai mare decât față de administrația anterioară, și cred că noul Guvern are foarte multe șanse de a utiliza aceste deschideri pentru a avansa mai rapid relațiile Moldovei cu UE și cu Statele Unite. Cred, însă, că această deschidere este una care trebuie umplută cât mai rapid cu conținut. Deocamdată este vorba de niște vizite simbolice, de niște semnale diplomatice simbolice. Din perspectiva partenerilor occidentali, contextul politic din Republica Moldova este unul pozitiv, însă care este exact foaia de parcurs a reformelor în mai multe domenii, deocamdată nu este clar până la urmă. <http://www.europalibera.org/content/article/1892935.html>

4. **Interviu cu Vlad Filat: Discuții pragmatice cu Iulia Timoșenco și Vladimir Putin. Radio Europa Liberă. 20.11.2009.**

Interviu cu premierul Vladimir Filat despre întrevederile avute la reuniunea CSI de la Ialta

Vlad Filat: Atât cu Ucraina, cât și cu Federația Rusă avem din păcate probleme, care grevează relațiile noastre și în consecință afectează viața și activitatea cetățenilor, dar și a agenților economici.

Europa Liberă: *Domnule Filat sa precizăm: în relația cu Ucraina putem vorbi că în viitorul apropiat vom avea eliminarea barierelor la tranzitul unor mărfuri moldovenești pe teritoriul țării vecine?*

Vlad Filat: Am primit asigurări din partea premierului ucrainean, doamna Iulia Timoșenco, că aceste decizii vor fi luate, deoarece ele sunt stranii, încalcă chiar și un șir de prevederi ale Organizației Mondiale a Comerțului, parte la care suntem și noi, și Ucraina. Dincolo de aceste diferențe de accize, taxe suplimentare pentru tranzitul produselor alcoolice pe teritoriul Ucrainei, am discutat și despre perspectiva relațiilor noastre. Am avut o discuție foarte pragmatică, care a avut obiective clare.

Europa Liberă: *Și perspectiva cooperării moldo-ucrainene care ar fi?*

Vlad Filat: Perspectiva este una foarte bună. Depinde acum de noi. Trebuie să fim implicați în procesul administrativ, să asigurăm și un rezultat, valorificând această perspectivă.

Europa Liberă: *Despre această porțiune de teritoriu de la Palanca ați vorbit?*

Vlad Filat: Am vorbit și despre problemele ce țin de marcarea frontierei moldo-ucrainene. Săptămâna viitoare urmează să se deplaseze la Kiev experți de la Ministerul afacerilor externe și integrării europene pentru a da o nouă vigoare și de ce nu, mai multa consistență în procesul de negocieri. Sperăm că într-o perioadă scurtă de timp să rezolvăm și această problemă, care este una atât de importantă atât pentru Moldova, cât și pentru Ucraina.

Europa Liberă: *Domnule premier, desigur că o importanță aparte o are prima întrevedere pe care ați avut-o cu omologul dumneavoastră de la Moscova, Vladimir Putin. Care au fost problemele prioritare incluse pe agenda discuțiilor?*

Vlad Filat: Am parcurs toate problemele de ordin politic, economic. Am discutat, nu în detalii, dar și despre problema transnistreana. Am primit asigurări din partea domnului Vladimir Putin, am dat și noi asigurări că vom avea o relație bazată pe respect reciproc, care va fi ghidată de fapt, de pragmatism.

Europa Liberă: *Domnule premier, ați înțeles de la omologul dumneavoastră rus Vladimir Putin, în ce măsură poate Chisinaul miza pe exportul de mărfuri moldovenesti pe piața rusă?*

Vlad Filat: Am punctat toate problemele ce țin de îngrădirea accesului mărfurilor moldovenești pe piața Federației Ruse. Am văzut înțelegere și chiar o decizie de a rezolva această problemă. Noi vom fi foarte insistenți în acest sens, pentru a oferi posibilitate producătorilor noștri să revină pe piața Federației Ruse.

Europa Liberă: *Cat de curand ar putea ajunge în Moldova creditul rusesc promis de ceva timp?*

Vlad Filat: Am abordat și acest subiect. Urmează la nivel de miniștri ai finanțelor să discute în primă instanță și să verifice toți acei parametri tehnici necesari pentru semnarea acordului de împrumut. Deschidere este. Acest credit avea ca scop ajutorarea cetățenilor R. Moldova într-o perioadă complicată pe care o traversăm.

Europa Liberă: *Ce atitudine a exprimat premierul Putin vis-a-vis de soluționarea conflictului transnistrean?*

Vlad Filat: Bine, discuția a fost pe alocuri și emotivă, având în vedere o situație ce ține de perioada anului 2003. Însă, important este că am ajuns la același punct de vedere comun că aceste negocieri în vederea reglementării conflictului transnistrean să obțină o nouă dinamică. Ambele părți, adică Moscova și Chisinaul au spus foarte clar că formatul de negocieri este 5 plus 2 și urmează să-l activăm.

Europa Liberă: *Unele medii de informare încercau să vă prezinte ca pe un adversar aprig al Kremlinului. Cum l-ați văzut și înțeles pe omologul dumneavoastră de la Moscova?*

Vlad Filat: Bine, am avut un prim contact și vreau să vă spun că am văzut o persoană foarte și foarte pragmatică, care înțelege exact lucrurile. Nu prin prisma speculațiilor sau prin prisma înțelegerii de către alții, ci mai degrabă prin înțelegere proprie. Am sesizat, încă o dată spun, pragmatism, înțelegere și o deschidere pentru R. Moldova, pentru relațiile noastre bilaterale.

<http://www.europalibera.org/content/article/1883781.html>

5. Interviu cu Oazu Nantoi: Tiraspol: Smirnov a pierdut monopolul asupra puterii. Radio Europa Liberă. 19.11.2009.

Deputați în Sovietul suprem de la Tiraspol, între care cei 2 foști speakeri ai legislativului, Grigori Mărăcuță și Evgheni Șevciuc, i-au cerut pe un ton ultimativ liderului administrației Igor Smirnov să-și dea demisia. Este pentru prima oară când o asemenea cerere, din partea unor deputați, răsună public la Tiraspol și este însoțită, pe de

asupra, de acuzații grele la adresa „părintelui” autoproclamatei republici transnistrene. Smirnov a fost făcut responsabil de eșecul proiectului de independență a Transnistriei și de faptul că în ultimii 18 ani regiunea o duce din ce în ce mai rău. Acuzații, iarăși, fără precedent care au răsunit la dezbaterele de miercuri din Sovietul suprem, la care Smirnov a venit să ceară mai multe puteri prezidențiale într-un proiect de modificare a Constituției. Despre ce se întâmplă la Tiraspol, discutăm în această dimineață cu expertul Oazu Nantoi, director de programe la Institutul de Politici Publice de la Chișinău.

Europa Liberă: *Dle Nantoi, cum ați putea comenta ceea ce se întâmplă la Tiraspol?*

Oazu Nantoi: În primul rând vreau să fac o remarcă, tot ce spune și Grigore Maracută, și Evgheni Șevciuc, și Igor Smirnov, nu neagă articolul 2 al Constituției Republicii Moldova, prin care uzurparea suveranității este cea mai gravă crimă. Este evident că Igor Smirnov a pierdut monopolul asupra puterii. Business-ul local care a apărut în baza structurii comerciale Sheriff și care a creat-o o forță politică locală care se numește Partidul „Obnovlenie”, și acest partid controlează majoritatea în acel Soviet Suprem ilegal care există la Tiraspol, și care acum opune rezistență deschisă lui Igor Smirnov. Vreau să remarc că la 17 mai 2005, Evghenii Șevciuc împreună cu ceilalți membri ai Sovietului suprem deja au întreprins o tentativă de a transforma Transnistria într-o așa-zisă republică parlamentară și de a-l lipsi pe Igor Smirnov de competențe.

Europa Liberă: *Dar Evgheni Șevciuc a eșuat până la urmă și chiar a fost nevoit să-și dea demisia. Credeți că acum sunt premise pentru alternanță la putere la Tiraspol?*

Oazu Nantoi: Cred că da, pentru că ceea ce s-a întâmplat ieri în Sovietul suprem de la Tiraspol, constituie un eșec personal a lui Igor Smirnov și demonstrează că el a pierdut controlul asupra situației din Transnistria și nu dispune de acele pârghii, care îi permiteau să mimeze unanimitatea unui regim autoritar, consolidat în jurul persoanei lui. Mai grav este că voci a unor persoane importante de la Moscova, cum este dl Kosaciov, dl Zatuliu, critică deschis inițiativa lui Smirnov. Se poate presupune că această concurență internă de la Tiraspol, reflectă acea eroziune a monopolului asupra puterii, care se observă acum la Moscova, dar acestea sunt lucruri secundare pentru noi. Este important că la Tiraspol este un conflict intern și s-a creat un moment propice ca noua guvernare să se activeze și să intervină în acest proces, cel puțin printr-o politică informațională adresată locuitorilor din stânga Nistrului, ca să dezbine în continuare acest regim și să-și consolideze pozițiile în vederea erodării lui.

Europa Liberă: *Și despre Evgheni Șevciuc se spunea că ar fi un opozant a lui Igor Smirnov dar, în realitate, atunci când era vorba de politică externă, sau de direcțiile fundamentale sau de obiectivele Transnistriei, dumnealui vorbea în aceeași limbă cu Igor Smirnov.*

Oazu Nantoi: Aveți perfectă dreptate. Inițial, în primăvara acestui an, inițiativa „celor 16” (deputați în Sovietul Suprem al Partidului „Obnovlenie”, n.r.), care la fel au venit cu proiectul de modificare a Constituției și au invocat argumentul de apropiere de Constituția rusească. Dar trebuie să ținem cont de atmosfera care există în Transnistria. Ca să exiști în calitate de politician în această regiune trebuie să juri credință ideii de independență a Transnistriei, ca să ai dreptul să te pronunți în alte domenii. Apoi, să fim realiști, deocamdată acei din Transnistria se comportă așa cum le permite Chișinăul. Pentru noi nu este important ce declară Evgheni Șevciuc în ceea ce privește independența Transnistriei. Pentru noi este important că regimul persoanei nr. 1, Igor Smirnov, prin intermediul căruia Federația Rusă, timp de 19 ani își promovează politica în Transnistria, este pe sfârșite. Prin urmare trebuie să ne gândim cum să tragem foloase din această situație pentru a accelera procesul de erodare internă a acestui regim și de reîntregire Republicii Moldova.

Europa Liberă: Ce ar putea să facă Chișinăul în această direcție?

Oazu Nantoi: Chișinăul trebuie să inițieze, pe toate căile posibile, un dialog sincer și deschis cu diferite segmente de populație din stânga Nistrului, ceea ce nu a făcut nicio guvernare precedentă de la Chișinău și astfel să câștige încrederea și să compromită ideea de așa-zisă statalitate a Transnistriei și să le demonstreze oamenilor că într-o Moldovă reîntregită, care nu prin vorbe, ci prin fapte va implementa valorile europene, putem trăi mai bine.

Europa Liberă: Credeți că acum ar recăpăta actualitate planul Iușcenko de democratizare a regiunii transnistrene la o primă etapă?

Oazu Nantoi: Cu adevărat planul Iușcenko conține un element care se numește democratizarea regiunii transnistrene; alta este că Planul Iușcenko, în opinia mea ține cont mai mult de interesele Ucrainei, decât de interesele Republicii Moldova. Planul Iușcenko nu răspunde la întrebarea cum poate fi asigurată democratizarea acestei regiuni? Democratizarea prin consolidarea unei entități aparte de Republica Moldova, sau democratizarea prin extinderea regulilor de joc și a Constituției Republicii Moldova asupra regiunii transnistrene? Trebuie să avem o atitudine critică, ținând cont de interesul nostru național față de orice inițiative din exterior și trebuie să avem propria noastră poziție și atunci vom fi respectați și din cei din Transnistria și țările vecine.

Europa Liberă: Mâine, premierul Vlad Filat va pleca la Soci, unde ar putea să aibă o întâlnire cu premierul rus Vladimir Putin. Unii experți ruși deja au pus la îndoială faptul că Putin va dori să discute cu Filat, după ce la București premierul moldovean a spus că va cere părții ruse să înceteze orice sprijin pentru regiunea transnistreană și să-și retragă trupele. Așa ar trebui să fie niște relații bazate pe demnitate, a spus Vlad Filat. Sunt posibile asemenea relații dintre Chișinău și Moscova?

Oazu Nantoi: Republica Moldova pe parcursul a aproape 20 de ani de existență a problemei transnistrene n-a câștigat nimic în fața Moscovei, încercând să mimeze apropiere față de Federația Rusă. Evitând să discute să spună franc la masa de negocieri despre problemele reale care există între Republica Moldova și Rusia. În opinia mea, dacă Putin va refuza să se întâlnească cu Vlad Filat aceasta va vorbi despre slăbiciunea poziției Federației Ruse, deoarece Rusia nu are argumente pentru a-și justifica comportamentul său în raioanele de est ale republicii. Sunt sigur că dacă guvernarea noastră va fi capabilă să promoveze cu demnitate o politică externă bazată pe niște principii clare și cu demnitate, atunci se va schimba și atitudinea Federației Ruse. Nu aștept schimbări peste noapte, dar demnitatea este elementul care ne-a lipsit și din lipsa căruia nu am fost respectați de Federația Rusă. Rămâne să încercăm. <http://www.europalibera.org/content/article/1881985.html>

6. Interviu cu Excelența Sa Krzysztof Suprowicz: Succesul aspirațiilor de integrare europeană depind de R. Moldova. Infotag. 25.11.2009.

Interviu acordat de către Ambasadorul Republicii Polone în Moldova, Excelența Sa Krzysztof Suprowicz

Infotag: Stimate dle Ambasador, la încheierea mandatului Dvs. în R.Moldova, cum apreciați relațiile de colaborare dintre Polonia și R.Moldova?

Krzysztof Suprowicz: La 15 noiembrie 2009 am sărbătorit cea de-a 15-a aniversare de la semnarea Acordului bilateral de prietenie și cooperare dintre Polonia și R.Moldova. Au fost 15 ani foarte fructuoși, care au servit apropierea popoarelor și dezvoltării cooperării între instituțiile de stat. Am avut contacte atât la nivelul Președenției, Guvernului, ministerelor, cât și la cel al cetățenilor simpli. Anterior, peste 20 de mii de moldoveni vizitau Polonia

anual. Din păcate, numărul acestora s-a micșorat simțitor odată cu aderarea Poloniei la spațiul Shenghen și introducerea plăților pentru vize. Anul trecut am eliberat circa 8 mii de vize și sperăm ca în anul curent numărul acestora să fie aproximativ similar.

Infotag: Care au fost direcțiile prioritare ale misiunii Dvs. diplomatice în Moldova?

Krzysztof Suprowicz: În primul rând a fost vorba nu doar de menținerea, dar și de dezvoltarea relațiilor politice dintre țările noastre, precum și de dezvoltarea relațiilor directe la nivelul instituțiilor centrale de stat. Cred că am realizat aceste obiective. Dacă cu cinci ani în urmă volumul schimburilor comerciale dintre țările noastre nu depășea cifra de \$74 mil., în 2008 acestea au ajuns la \$300 mil. De asemenea, vreau să menționez că Moldova este un partener foarte bun pentru antreprenorii polonezi, fapt confirmat prin activitatea a peste 1,2 mii de întreprinderi poloneze importatoare de mărfuri în Moldova. În același timp, în Moldova există peste 200 de companii care se ocupă de exportul produselor moldovenești în Polonia. Cred că deficitul comercial cu Polonia poate fi diminuat prin promovarea mai bună a mărfurilor de export din Moldova.

Infotag: Care ar fi recomandările Poloniei pentru R.Moldova în ceea ce privește procesul de integrare europeană?

Krzysztof Suprowicz: Există un șir de recomandări care au fost expuse în raportul Comisiei Europene, Polonia alăturându-se acestora. Vreau să punctez doar câteva aspecte. În cadrul UE avem de a face cu diferite interese ale țărilor membre. Mă refer la diferențele țărilor Europei de Sud-Est și ale celor din Europa Centrală. Pentru Polonia, desigur, regiunea cea mai apropiată este Europa de Est. Polonia împreună cu Suedia au lansat inițiativa Parteneriatului Estic, tocmai pentru a atrage atenția asupra problemelor din această regiune, care, de asemenea, face parte din civilizația europeană. Nu putem să ne concentrăm doar spre regiunea Mării Mediterane. Nu avem voie să uităm că în estul Europei există un alt spațiu care cuprinde Moldova, Ucraina, Belarus, Georgia.

Infotag: Pe cât de reală este posibilitatea ca R.Moldova să obțină dreptul de liberă circulație în UE până la finele anului 2012, așa după cum au promis noile autorități?

Krzysztof Suprowicz: Chișinăul trebuie să conștientizeze faptul că obținerea dreptului de liberă circulație în UE nu presupune doar un proces de negocieri, dar și de realizări din partea R.Moldova. Sînt absolut convins că acest lucru depinde doar de țara Dvs., în special de elitele politice, precum și de eficiența grănicerilor, vameșilor și, în ultimă instanță, de fiecare cetățean în parte care va călători în anii următori în spațiul comunitar. Nu depinde de voința Bruxellesului, nici a polonezilor, bulgarilor sau românilor. Cred că succesul tuturor aspirațiilor legate de integrarea europeană depinde în proporție de 98% anume de R.Moldova. Cerințele au fost expuse foarte clar, Guvernul știe ce se așteaptă de la el. Problema constă în faptul că statul deocamdată nu este în stare să transmită cetățenilor ce se cere de la R.Moldova. Noi sîntem aici pentru a vă sprijini în acest proces.

Infotag: Polonia a fost printre primii parteneri ai R.Moldova care a răspuns solicitării Guvernului de a-i acorda ajutor financiar, oferindu-i un împrumut de \$15 mil. pentru acoperirea deficitului bugetar. Prin ce se explică această promptitudine?

Krzysztof Suprowicz: Dacă autoritățile R.Moldova nu exprimau această solicitare și dacă nu se adresau la diferiți parteneri, probabil că nici nu am fi știut că există o asemenea problemă. Dar așa cum guvernul Filat s-a angajat în convorbiri cu diferiți parteneri, am încercat să fim cât se poate de receptivi. Polonia, deși nu este nici ea cea mai

bogată țară, a găsit posibilitatea de a acorda Moldovei un împrumut în valoare de \$15 mil. Ne simțim obligați să facem acest lucru, deoarece îmi amintesc că la începutul anilor 90, când a intrat pe calea transformărilor politice și situația internă era chiar mai dificilă decât cea înregistrată în Moldova în prezent, Polonia a beneficiat de ajutor din partea donatorilor străini. Anume din acest considerent a reușit să înregistreze performanțe la nivel economic. Pe de altă parte, vreau să subliniez că fără reforme profunde în sectorul real al economiei, fără liberalizarea pieței și fără lichidarea monopolurilor, economia nu se va dezvolta. Este vorba de niște procese foarte complexe, care necesită multă răbdare.

Infotag: Care sînt condițiile acestui împrumut?

Krzysztof Suprowicz: Sînt convins că acestea vor fi unele concesionale. Este vorba de un împrumut rapid și se așteaptă ca banii să fie puși la dispoziția Guvernului pînă la finele anului. Desigur, cînd este vorba de un împrumut atît de rapid și perioada rambursării este una scurtă. Acesta urmează să fie rambursat timp de un an. Dar, așa cum am spus deja, condițiile vor fi avantajoase. Dealtfel, condițiile pentru acest fel de împrumuturi au fost discutate de autoritățile moldovenești și cu reprezentanții FMI. Prin acest acord Moldova are capacități foarte limitate de a împrumuta bani și de a lua credite. Deci, cineva trebuie să controleze să nu fie făcute prea multe greșeli pe parcursul procesului de guvernare. Însă guvernele țărilor care se află în situație dificilă au această tendință de a împrumuta prea mulți bani, îngreunînd prin aceasta povara fiscală a statului pentru viitor. Recomandările din partea FMI și a partenerilor ar fi ca Moldova să împrumute bani, dar să aibă grijă să nu depășească limita posibilităților de rambursare.

Infotag: Este cunoscut numele succesoriului Dvs.?

Krzysztof Suprowicz: Desigur, acest nume este cunoscut, însă nu este făcut public, deocamdată. Sînt convins că viitorul ambasador al Poloniei în Moldova va fi o persoană care cunoaște această regiune și, nemijlocit, realitățile din R.Moldova. Va fi un bun cunoscător al limbii, culturii și problemelor moldovenilor.

Nota Redacției: Excelența Sa, Krzysztof Suprowicz, a activat în cadrul ambasadei Poloniei la București. A fost ambasador la Sana, Yemen. Vorbește fluent engleza, româna, araba și rusa. Este căsătorit și are doi copii.

Miercuri președintele interimar al Moldovei, speakerul Parlamentului, Mihai Ghimpu, l-a decorat pe Krzysztof Suprowicz cu „Ordinul de Onoare” pentru contribuția în dezvoltarea relațiilor moldo-polone.

7. "Planul Belkovsky" - diversiune, idee demagogică, prelungire a planului Kozak. Radio Europa Liberă. 30.11.2009.

Europa Liberă: *Recent, la Europa Liberă, analistul rus Stanislav Belkovski vorbea despre trecerea Transnistriei sub protectorat rusesc sau în componența Federației Ruse. Sunt voci care cred că este o manipulare, mai ales acum cînd sunt toate premisele ca după alegerile din iulie să fie angajată populația din stînga Nistrului prin mai multe politici listate în 3D: dezarmare, decriminalizare, democratizare, politici parțial expuse în legea și rezoluțiile parlamentului din 2005. Dle Nantoi, există un deznodămînt pentru rezolvarea problemei transnistrene la moment?*

Oazu Nantoi: Pînă în prezent n-am avut nicio guvernare care ar fi fost capabilă a) să spună lucrurilor pe nume, b) să propună un scenariu de soluționare a acestui conflict, pornind de la resursele interne ale statului și în parteneriat cu prietenii din exterior.

Igor Klipii: Sondajele ne arată deja de mulți ani că populația Republicii Moldova nu este interesată în soluționarea acestei probleme.

Europa Liberă: De ce acest dezinteres?

Igor Klipii: De ce, este o întrebare crucială pentru Republica Moldova. Fiindcă asta ar însemna, pe de o parte, că guvernările care se perindă preiau o problemă pe care n-o pot aborda într-un sens sau altul pentru că dezinteresează populația și atunci doza de manipulare, din exterior în special, e atât de mare și riscul de a o da în bară încât ea este perpetuată, plasată undeva în surdină, deja conștient. Faptul că acest teritoriu nu aparține Republicii Moldova de facto, acum, nu deranjează pe foarte multă lume. Deci, de aici reiese că cetățenii Republicii Moldova nu au o idee și o percepție foarte clară a ceea ce este stat.

Europa Liberă: Dle Spînu, dezinteres în Moldova și mai mult interes din exterior?

Vlad Spînu: Dacă conducerea actuală va prezenta un plan cum trebuie să reintegreze Transnistria eu cred că va spori în lista priorităților pentru populație și problema transnistreană. Până acum, 19 ani, guvernul de la Chișinău a fost reactiv la problema transnistreană, și nu proactiv. Vă reamintesc că 3D-ul care a fost lansat în 2004, anume un program proactiv, care ar trebui să fie făcut de către guvernul de la Chișinău și care a fost făcut parțial, cu jumătate de măsură, fără a prezenta un plan și a fi foarte activ pe plan național și pe plan internațional.

Oazu Nantoi: Nu putem să-i cerem omului de rînd ca să înțeleagă problema transnistreană în toată complexitatea ei. Aceasta-i responsabilitatea guvernării, deoarece omului de rînd îi vine greu să-și dea seama care este interdependența între faptul că piața internă este inundată de mărfuri aduse prin contrabandă prin Transnistria și mizeria social-economică din țara aceasta. Aceasta, repet, este responsabilitatea guvernului. Mai grav, în opinia mea, este, probabil, că societatea nu este gata să plătească un preț oarecare pentru reîntregirea țării, deoarece noi cu adevărat ne-am adaptat deja la această situație anormală cînd de-a lungul Nistrului există posturi vamale, zonă de securitate, grăniceri etc. și noi ne-am adaptat la această realitate și nu cerem guvernării să reîntregească țara, dar lucrurile se vor schimba, sînt sigur.

Europa Liberă: Dar dacă facem trimitere la acest plan Belkovski care a spus că hotarul trebuie pus pe Nistru și Transnistria să rămînă în afara Republicii Moldova?

Oazu Nantoi: Dl Belkovski încearcă pur și simplu să-și facă nume cu așa-zisele planuri.

Igor Klipii: El a fost lansat și anterior, nu-i prima dată.

Europa Liberă: Acum vreo 5 ani.

Oazu Nantoi: Am fost eu atunci la București, țin minte că Belkovski spunea că își cere scuze că nu cunoaște limba română, dar atunci cînd va avea loc unirea Basarabiei cu România el își asumă angajamentul să pronunțe un toast în limba română la care eu i-am spus că mai bine ar învăța limba japoneză să pronunțe un toast cînd insulele Kurile se vor întoarce în componența Japoniei. Dar acesta nu este un plan. Este aruncată în joc o idee demagogică. Să privim foarte filozofic și calm la ceea ce spune dl Belkovski. Să luăm unirea între RM și România. Este evident că din momentul în care a dispărut URSS și a dispărut dictatura lui Ceaușescu, perspectiva statalității RM depinde de competiția neanunțată între proiectul de statalitate al RM și România. Ideea este următoarea: ce are cetățeanul RM din existența RM? Care sînt acele libertăți și drepturi? Dacă ne uităm mai atent la ceea ce se întîmplă pe parcursul ultimelor două decenii, vom observa că Moldova are mari restanțe la capitolul libertății circulației. Să nu uităm că

acele circa 700 000 de cereri pentru redobândirea cetățeniei române au apărut atunci când România a fost nevoită să introducă regimul de vize, iar doamna Benita Ferrera Waldner, când a fost la Chișinău, a promis că dacă Moldova se va ține de cuvânt cu reformele în câțiva ani cetățenii Moldovei vor avea posibilitatea să circule liber în spațiul Uniunii Europene. Dacă se va întâmpla acest lucru, pentru omul de rând însăși prezența formală a RM în componența UE nu va avea atîta importanță, respectiv problema cu cetățenia română, cu uniri și dezuniri, se va cam uita.

Igor Klipii: Dar am impresia că dl Belkovski a mai lansat o idee printre altele și anume aceea că RM este un stat falimentar. Indirect el asta spune: RM nu este în stare să meargă nicăieri. RM nu poate fi percepută acum fără Transnistria. Dacă noi separăm Transnistria așa automat de RM atunci Moldova în varianta ei actuală devine un mare semn de întrebare: ce-i cu acest stat?

Oazu Nantoi: Este o bucată din fosta Basarabie.

Igor Klipii: Cred că dl Belkovski pe lângă demagogia pe care o lansează...

Europa Liberă: Ar fi și o manipulare, dle Spînu?

Vlad Spînu: Să ne aducem aminte în ce context a fost lansat planul Belkovski în 2004. S-a întâmplat după ce a fost propus memorandumul Kozak și a falimentat în sensul că nu a fost susținut de către Occident. Și în cele din urmă Chișinăul a fost impus să nu semneze. Și atunci planul Belkovski nu este altceva decît o continuare a planului Kozak și este bazat pe abordarea geopolitică de soluționare a conflictului. Mai este bazat pe principiul care a fost și în memorandumul Kozak: divide et impera. Pînă la urmă are același scop, de a diviza Transnistria de RM. Belkovski este un om apropiat Kremlinului. De acolo este legătura. În octombrie-noiembrie noi am venit cu 3D, principii diametral opuse planului Kremlinului care era să stabilească punți de încredere între ambele maluri ale Nistrului prin angajarea diferitor grupuri sociale și prin diminuarea prezenței factorilor oponenti unificării.

Europa Liberă: Dar oare poate deveni Transnistria subiect al Federației Ruse?

Oazu Nantoi: Categorie nu.

Igor Klipii: La fel nu cred că acest lucru este posibil.

Vlad Spînu: Ideea este de a consolida Transnistria cel puțin ca entitate independentă și de a crea probleme în primul rînd Ucrainei și în al doilea rînd Moldovei. Pentru Rusia cel mai important e să mențină Ucraina izolată de procesul de integrare în structurile euroatlantice.

Oazu Nantoi: Dl Belkovski conștient trișează în două momente principale. Fiind întrebare despre rolul Rusiei el încearcă să spună că Rusia deja nu-i atît de important, iar al doilea moment principal în care el trișează e acela când vorbește de separarea Transnistriei de RM. El pornește de la ideea că acesta este un conflict intern, că noi cu oamenii din stînga Nistrului ne dușmănim și nu acceptăm să trăim într-un stat unitar. Or, aceasta nu corespunde realității. 56 la sută din populația Transnistriei a obținut cetățenia RM. Acolo activează 8 școli sub jurisdicția RM, 11 localități din stînga Nistrului sînt sub jurisdicția Moldovei, ca să nu mai vorbim de mai mult de 4 mii de studenți care studiază la Chișinău. Acesta nu este un conflict intern, conflictul este unul artificial, impus de factorul geopolitic, în condițiile acelei slăbiciuni a guvernului de la Chișinău. O dovadă a faptului că mesajul vine din exterior și ponderea factorilor externi în problema dată este predominantă ar fi faptul că orice idee de acest gen lansată din interior de experți, analiști sau politicieni moldoveni nu este dezbătută în aceeași măsură ca o declarație

care la prima vedere poate fi deșurată și interpretată ca o propagandă, ca o demagogie cu scopuri foarte clare. Deci nu e o subtilitate de nepătruns. Problema ar fi în RM. Asta vroiam să spun de la bun început.

Europa Liberă: Cheia soluționării rămîne a fi Chișinăul?

Oazu Nantoi: Rămîne Chișinăul.

Europa Liberă: Atunci responsabilitatea trebuie să și-o asume tot Chișinăul?

Oazu Nantoi: Absolut.

Igor Klipii: Clasa politică trebuie acum să spună lucrurilor pe nume. Modul în care a fost abordată problema pînă în prezent nu-i permite clasei politice să abordeze problema în felul în care spune dl Spînu. Ea ar putea, sînt oameni care înțeleg, însă aceasta poate presupune pierderea puterii și atunci cei care sînt la putere cîntăresc între mesajul foarte clar, deschis, concret ținînd cont de faptul că este o nuanță, pierzi puterea, și atunci nimic din ceea ce ți-ai propus nu ești în stare să realizezi.

Europa Liberă: Mîine își începe lucrările ministeriala OSCE de la Atena. Haideți să vedem ce trebuie să spună pe nume acolo reprezentanții Chișinăului?

Oazu Nantoi: Atunci cînd noi vorbim despre conflictul transnistrean nu trebuie de legat de un eveniment artificial care se numește adunarea ministerială a OSCE. Asta vorbește despre faptul că noi nu înțelegem esența conflictului. Ce are conflictul transnistrean cu OSCE-ul? Ce, trupele OSCE-ului stau în Transnistria sau Igor Smirnov la OSCE umblă după consultări?

Europa Liberă: Dar Rusia și-a asumat angajamentul retragerii trupelor la summitul OSCE de la Istanbul.

Oazu Nantoi: Eu vă rog frumos, ajunge să ne aducem aminte despre faptul că Rusia și-a asumat acest angajament. Iată este guvernarea de la Chișinău, iată este teritoriul RM. Da, zona de est a RM, în afara controlului. Iată sînt capacitățile acestui stat pentru a iniția un șir de acțiuni coerente care au drept scop restabilirea încrederii, demontarea stereotipurilor eronate legate de RM, inițierea dialogului cu diferite segmente ale populației. De ce noi uităm că agenții economici din Transnistria exportă mai multe bunuri pe piața UE decît cei de pe malul drept al Nistrului? De ce noi nu spunem lucrurilor pe nume că statul moldovenesc nu este preocupat de contrapropagandă, de războiul informațional? Asta este nota doi tuturor guvernărilor care au fost pînă în prezent și semen de întrebare în legătură cu guvernarea pe care o avem.

Igor Klipii: Plus faptul că capacitățile noastre sînt mai slabe decît potențialul de propagandă care vine din exterior. Este greu de spus ce s-ar fi întîmplat dacă s-ar fi organizat într-adevăr o campanie de dialog, de dezbateri, de discuții de elucidarea a ceea ce a fost în Transnistria, cum s-a pierdut acest teritoriu. Elita politică se teme de acest lucru. Fiind deputați în Parlament, noi am inițiat o dezbatere, clasa politică de atunci, inclusiv opoziția de atunci n-a vrut, din cauză că populația e atît de dezinteresată și stereotipurile sînt atît de puternic ancorate, iar mulți reprezentanți ai clasei politice sînt cumva implicați sau nepregătiți pentru a face față unei discuții serioase și atunci soluția este trecerea în umbră și încercarea de a manipula în continuare.

Oazu Nantoi: Mai este o ipoteză. Dacă piața internă este inundată de mărfuri de contrabandă aduse prin Transnistria, înseamnă că au fost niște firme afiliate puterii care împărțeau cu puterea venituri ilegale și cărora le convine acest status quo, acest conflict înghețat prin intermediul căruia se fac bani murdari.

Valentina Ursu: Dle Spînu, ce ne puteți spune de la Washington? Deznodământul e în firea clasei politice de la Chișinău?

Vlad Spînu: Absolut, da. Aș vrea iarăși să revenim la 3D, fiindcă acestea sînt trei principii importante: decriminalizare, demilitarizare și democratizare. Pînă acum s-a făcut doar o parte din unul – decriminalizare. Au fost stopate fluxurile de mărfuri care erau pînă în 2006, însă aceasta nu este suficient. Domnul Nantoi a spus că mărfurile circulă ilegal peste frontieră. Trebuie să lucrăm foarte intens cu guvernul de la Kiev pentru a controla frontiera și a stopa finanțările care vin ilegal de la bugetul de la Tiraspol. A doua chestiune este să lansăm iarăși inițiativa demilitarizării, deci retragerii trupelor. Atena este o tribună foarte bună în acest sens ca și tribuna de la ONU, la care putem spune clar care este poziția RM. În ceea ce privește democratizarea, au fost deja unele semnale, că ei sînt serioși în abordarea acestor chestiuni prin includerea în bugetul RM a unor fonduri care prevăd anume stabilirea unor relații între ambele maluri ale Nistrului prin programele pe care le au la nivel social, la nivel de învățămînt, la nivel economic. Dacă Parlamentul republicii de astăzi va lua în serios problema reunificării țării, atunci lucrurile vor merge altfel și atunci și la reuniunea OSCE din decembrie, anul viitor, am putea să fim într-o situație mai bună pentru a spune ce s-a făcut pentru reunificare.

Europa Liberă: Pînă acum am constatat ce trebuie să întreprindă Chișinăul, dar va dori oare Tiraspolul să resolve din ceea ce-și propune Chișinăul?

Igor Klipii: Din start trebuie de pornit de la ideea că Tiraspolul este împotriva. Un proverb arab îmi pare că spunea: atunci cînd nu știi ce să faci fă ceea ce trebuie. Exact ca în cazul nostru. Dacă nu știm care va fi poziția Tiraspolului și a altor jucători externi, ne întrebăm care este doleanța noastră, ne stabilim un plan concret de activitate și-l îndeplinim. Dar dacă noi nu facem un plan din cauză că nu știm care sînt planurile celorlalți, atunci noi niciodată nu vom ajunge la o soluție.

Oazu Nantoi: Cine sînt de fapt acești oameni de la Tiraspol care au uzurpat puterea ilegal în zona de est a RM? Ei trebuie să discute cu procurorul, cu avocatul, cu judecătorul, cu anchetatorul și nicidecum să stea la masa negocierilor. În caz contrar asta înseamnă că noi ne ascundem după deget și nu avem nevoie de o țară reîntregită. Dar dacă noi pornim iarăși de la ideea că populația din stînga Nistrului nu este parte la conflict înseamnă că trebuie să dialogăm cu această populație, să inițiem niște proiecte pentru această populație și să asigurăm erodarea din interior a acestui regim pînă în așa măsură în care nici factorul militar străin n-o să salveze acest regim. Să nu uităm că URSS-ul s-a prăbușit cînd era și KGB-ul, cînd erau și rachete, și submarine nucleare care n-au ajutat la nimic cînd oamenii au spus "ajunge".

Vlad Spînu: Pînă în prezent un proiect care s-a evidențiat în ceea ce privește stabilirea relațiilor între ambele maluri a fost propus de ong-ul PROMO-LEX care a constituit centrul de resurse și dezvoltare de la Coșnița și care lucrează cu diferite pături sociale din Transnistria.

Europa Liberă: Moscova ar putea să-și schimbe actualmente poziția în procesul de soluționare a conflictului?

Igor Klipii: De ce să-și schimbe poziția dacă liderii acestei țări sînt cei mai populari politicieni în RM? De exemplu, dacă Putin înțelege că moldovenii îl recunosc mult mai mult decît pe liderii autohtoni, care este sensul să schimbi politica?

Vlad Spînu: Rusia își va schimba poziția atunci când vor exista presiuni din exterior, când UE și SUA vor avea ca prioritate problema retragerii trupelor din RM.

Igor Klipii: Exact acest lucru îl așteaptă de 20 de ani politicienii din RM.

Vlad Spînu: Chișinăul trebuie să fie consistent în mesajul său privind retragerea trupelor.

Igor Klipii: Când Occidentul va cere asta? Eu, de exemplu, am avut iluzia în 2005 că, iată-iată, împreună toți vom face ceva ca după aia să înțeleg că și domnul Voronin și-a făcut interesele și ceilalți care l-au împins pe Voronin la acest pas tot și-au făcut interesele și am ajuns din nou la discuții interminabile de 4 ani de zile. Se realizează legea votată în Parlament sau nu se realizează...

Vlad Spînu: Dle Klipii, vreau să vă zic că eu sînt la Washington din 1994, cunosc foarte bine poziția guvernului SUA, o dată la 4-5 ani de zile am discuții de genul ăsta cu diferiți oameni din Departamentul de Stat care ne întrebă: ești sigur că RM vrea retragerea trupelor ruse?

Europa Liberă: Ați fost sigur vreodată în acești 15 ani?

Vlad Spînu: N-am fost sigur. Niciodată n-am fost sigur pentru că, pe de o parte, noi declarăm că vrem retragerea, iar, pe de altă parte, mergem la Moscova și facem niște înțelegeri și declarații care sînt totalmente opuse declarațiilor precedente.

Oazu Nantoi: Conflictul transnistrean nu se rezolvă prin declarații. Rusia controlează situația în stînga Nistrului prin anumite pîrghii. Rusia își va schimba poziția atunci când în urma politicilor promovate de la Chișinău aceste pîrghii vor fi demontate. Punct.

Vlad Spînu: Exact.